

VINERI 4 OCTOMBRIE 2002 • ANUL LII NR. 40

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foala.hu / foala@axeleron.hu

Patru sute de persoane vor să reprezinte românii

*„Mă tem că românii autentici nu vor ajunge
nici în preajma propriilor autoguvernări”*

„A trebuit să-mi fac norocul singură”

CALENDAR ORTODOX

7 octombrie, luni – Sf. Mc. Serghie și Vah; Sf. Mc. Polifronie.
8 octombrie, marți – Cuv. Pelaghia; Sf. Taisia.
9 octombrie, miercuri – † Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Cuv. Andronic și Atanasia.
10 octombrie, joi – † Sf. Mc. Evlampie și Evlampia, sora lui și Teofil Mărturisitorul.
11 octombrie, vineri – Sf. Ap. Filip, unul din cei 7 diaconi; Cuv. Teofan Mărturisitorul.
12 octombrie, sâmbătă – Sf. Mc. Prov, Tarah și Andronic; Sf. Cosma, Episcopul Maiumei.
13 octombrie, duminică – Sf. Mc. Carp, Papil și Agatador și Agatonica. Duminică a XXI-a după Rusalii (a Sf. Părinți de la Sinodul VII Ecumenic);.

Un nume pe săptămână

Filip (11 octombrie) – reproduce greul *Philippos*, nume personal format de la *phil-* „iubitor” și *-hippos* „cal”. Este nume calendaristic creștin. Elemente ale familiei onomastice a lui Filip, împrumuturi sau creații pe teren românesc: *Filipon, Lipan, Filipache, Pache, Filipin* etc. și femininul *Filipa, Filipina*.

AGENDĂ

7 octombrie

1698 – Mitropolitul Atanasie Anghel și 38 de protopopi acceptă unirea cu Biserica romano-catolică, cu condiția menținerii ritului vechi și a privilegiilor de care se bucură clerul catolic asupra preoților români.

1849 – s-a stins din viață poetul și scriitorul american *Edgar Allan Poe*.

1902 – s-a născut, la Salcia, scriitorul, *Zaharia Stancu*.

8 octombrie

1992 – s-a deschis, la Budapesta, *Centrul Cultural al României*, moment care a fost precedat, la 1 octombrie, de deschiderea Centrului Cultural al Ungariei la București.

1994 – s-a stins din viață, la Giula, pictorița de origine română *Rozalia Koszta*.

9 octombrie

1890 – s-a depus piatra de temelie la podul *Fetești-Cernavodă*, lucrarea fiind proiectată și condusă de inginerul Anghel Saligny.

10 octombrie

1813 – s-a născut compozitorul italian *Giuseppe Verdi*.

1847 – s-a născut, la Brașov, *Gheorghe Dima*, compozitor, dirijor, cîntăreț și pedagog român.

11 octombrie

1818 – *Detronarea lui Ioan Gheorghe Caragea*, ultimul domnitor fanariot al Munteniei.

1875 – s-a născut, la Brașov, poetul *Ștefan Octavian Iosif*.

12 octombrie

1492 – Cristofor Columb a debarcat pentru prima oară în *Lumea Nouă*. Echipajul lui a pornit din Insulele Carenare la Bahamas, după o călătorie de 33 de zile.

1882 – s-a stins din viață, la Sankt-Petersburg, *Gheorghe Pomuț*.

1935 – s-a născut *Luciano Pavarotti*, tenor italian de renume internațional.

13 octombrie

1672 – s-a născut *Maria Brâncoveanu*, soția lui Constantin Brâncoveanu, marele domn al Țării Românești.

1884 – s-a născut poetul și prozatorul *Vasile Voiculescu*.

Președintele ungar vizitează România

Președintele Ungariei *Mádl Ferenc* a efectuat, în perioada 2-3 octombrie, o vizită oficială la București, iar în zilele de 4 și 5 octombrie se va deplasa în câteva județe din România. Cei doi șefi de stat *Ion Iliescu* și *Mádl Ferenc*, în cursul zilei de miercuri, au avut convorbiri între patru ochi și în plenul delegațiilor oficiale. Președintele ungar s-a întâlnit, de asemenea, și cu premierul *Adrian Năstase*. *Mádl Ferenc* se va deplasa vineri și sâmbătă la Suceava, unde va vizita mănăstirile Putna și Voroneț, apoi la Tîrgu Mureș, Satu Mare și Oradea. Din delegația președintelui ungar face parte și *Traian Cresta*, președinte AȚRU.

Într-un interviu acordat Agenției MTI înaintea vizitei președintelui *Mádl Ferenc* în România, *Ion*

Iliescu a declarat că vizita va reprezenta o expresie a încrederii reciproce și a relațiilor de bună vecinătate. Șeful statului român a apreciat evoluția relațiilor dintre cele două țări ca fiind „deosebit de pozitive”. Tratatul de bază, semnat în 1996, a creat un climat nou pentru extinderea relațiilor bilaterale, al cărui rezultat este că România a devenit cel mai important partener al Ungariei. *Ion Iliescu* a evidențiat faptul că schimburile comerciale dintre cele două țări au ajuns în prezent la aproape un miliard de dolari. În ceea ce privește chestiunea minorităților naționale, *Iliescu* a subliniat că România dorește să se alinieze în primul rând la normele europene: „Ceea ce face statul pentru aceste grupuri nu constituie faci-

lități, ci grija față de proprii cetățeni. Privind în perspectivă istorică, în Europa unită toți vom deveni minorități. Este, deci, firesc să gândim în perspectivă și să ne pregătim pentru această situație viitoare.” Președintele român a mai precizat că „au existat dispute din cauza legii ungare a facilităților, deoarece noi am considerat că Budapesta nu a abordat chestiunea în mod corespunzător, iar unele elemente ale legii, care conțineau discriminări dezavantajoase, nu corespundeau normelor europene.” *Ion Iliescu* a relevat faptul că *Mádl Ferenc* va fi primul șef de stat ungar care efectuează o vizită oficială în România. (Vizita lui *Göncz Árpád*, în 1997, nu a avut un caracter oficial.)

- iova -

Cei 13 președinți au fost primiți la Oficiul Primului Ministru

Președinții autoguvernărilor pe țară ale celor 13 minorități naționale și etnice din Ungaria s-au întâlnit joia trecută, la 26 septembrie, cu *Kiss Elemér*, șeful Oficiului Primului Ministru de la Budapesta. Liderii minorităților s-au pregătit ca principala temă dezbătută va fi bugetul pe anul 2003. Dar politicianul maghiar a început cu dezbaterile posibilităților de reprezentare în Parlament a minorităților, după alegerile din 2006. Cei mai mulți reprezentanți ai minorităților și-au exprimat dorința de a participa, în formă instituționalizată, la munca Parlamentului încă în acest ciclu. Ministrul ungar a apreciat justă această cerere. În privința bugetului pe anul viitor, *Kiss Elemér* i-a decepționat pe președinți, informându-i că, în cel mai bun caz, acesta își va menține valoarea reală. Președinții pe țară ai minorităților au subliniat, fiind cea mai importan-

tă chestiune, stabilirea cadrului juridic care ar asigura finanțarea acelor instituții culturale, care deja funcționează, care vor fi preluate și care se vor în-

ființa în viitor. Părțile s-au înțeles în continuarea debaterii proiectului bugetar cu diferitele ministere de resort.

- va -

Comemorarea lui Gh. Pomuț la Giula

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria organizează vineri, la 11 octombrie, cu începere de la ora 15.00, o întâlnire comemorativă cinstind 120 de ani de la moartea lui *Gheorghe Pomuț*. Cu ocazia serbării se vor prezenta următoarele comunicări: *Elena Csobai* – Gh. Pomuț în istoriografia maghiară; *dr. Maria Berényi*

– Gh. Pomuț, figură legendară în istoria românilor din Ungaria. Elevii Liceului N. Bălcescu din Giula vor prezenta aspecte din viața și activitatea generalului originar din Giula. Serbarea comemorativă se va încheia cu depunerea coroanelor de flori la placa *Gheorghe Pomuț*, aflată pe strada Kossuth din Giula.

COMUNICAT

Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz informează că contribuția persoanelor care au donat 1% din impozitul lor pe venitul personal al anului 2001 a fost de 23.061 forinți. Această sumă a fost întrebuințată pentru acoperirea cheltuielilor de drum ale dirijorului corului „Viva la musica” din Chitighaz. Sincere mulțumiri!

Maria Sarca Zombai, președintă

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

„Mă tem că românii autentici nu vor ajunge nici în preajma propriilor autoguvernări”

Dezbateri în pragul alegerilor minoritare

Ultima ședință a prezidiului Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria s-a desfășurat vinerea trecută, la 27 septembrie, la sediul din Giula al AȚRU.

În prima parte a întâlnirii, președintele Traian Cresta a făcut darea de seamă a activității Autoguvernării pe Țară și a programelor organizate de autoguvernările românești din ultimul timp. Președintele Cresta a rapor-

În ceea ce privește numărul românilor din Ungaria, conform recensământului din 2001, prezidiul a căzut de comun acord că rezultatele sînt „foarte triste”, iar ele au la bază cauze sociale, psihologice și morale, deși declarațiile au fost anonime. În același timp s-a propus să se facă o analiză sociologică în cadrul comunității românilor din Ungaria.

Dar situația din Budapesta este „îngrozitoare”, pentru că 4-5 grupări diferite au inițiat alegeri românești. Președintele a declarat că românii autentici din Budapesta ar trebui să se susțină reciproc.

Dar cine sînt românii autentici din Ungaria?! Dr. Maria Berényi, președinta Societății Culturale a Românilor din Budapesta a declarat următoarele: „Legea Minorităților din 1993 a fost alcătuită pentru minoritățile naționale, astfel pentru românii autentici din Ungaria, care trăiesc de cel puțin o sută de ani în această țară. De patru ani de cînd lucrez în Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria am tot repetat papagalicește că eu sînt de partea românilor băștinași din Ungaria. Aceasta am dovedit-o și prin activitatea mea de pînă acum – unii o recunosc, iar alții nu –, posteritatea va viitorul va decide asupra acestei probleme atît din punct de vedere moral, cît și sociologic și psihologic. Această lege s-a făcut pentru minoritățile autohtone și nu pentru unguri, nu pentru emigranți. Bineînțeles, ar fi nevoie de o altă lege și pentru celelalte categorii. Minoritățile din Ungaria, astfel și noi, băștinașii români, sîntem cei ai căror strămoși s-au stabilit aici în urmă cu mai multe secole și ne-am format cultura noastră specifică. Dacă cineva consideră că aceasta este o problemă specială și personală sau chiar neimportantă, să ne uităm de pildă la ceangăii din Moldova, comunitate care înseamnă o valoare pentru întreaga Europă și care este apărută atît de Consiliul European, cît și de Strassbourg. Dacă această minoritate este sprijinită pe pămîntul României, atunci minoritățile naționale din Ungaria, animate de Legea din '93, trebuie să-și păstreze limba și cultura tradițională și prin autoguvernări minoritare. Dacă sînt plante și animale ocrotite, atunci să fie ocrotiți și oamenii: minorități, limbi și culturi, prin urmare și românii din Ungaria trebuie ocrotiți, apărați. Și acest prezidiu al AȚRU ar trebui să decidă, ce înțelegem prin „pui de cuc”: țigani, unguri din Ungaria, unguri din Ardeal etc.? Eu, ca președinta Societății Cultura-

le a Românilor din Budapesta, consider că „pui de cuc” pe toți cei înșirați. Noi, Societatea Culturală a Românilor din Budapesta, am lansat 45 de români autentici din Ungaria (români din Chitighaz, Giula și Micherechi) în 12 sectoare din Capitală, tocmai pentru apărarea comunității românilor din această țară. Atîta putem face în această situație. Să nu am dreptate, dar dacă Bunul Dumnezeu nu ne va apăra de această lavină, de pseudoromâni, mă tem că românii autentici nu vor ajunge nici în preajma propriilor autoguvernări. Pentru pseudoromâni este vorba doar de un business, dar pentru noi, românii, înseamnă istoria, cultura, tradițiile și întreaga noastră viață.”

La acest capitol președintele Cresta a adăugat: „Dacă majoritatea societății acceptă, de exemplu, emigranții din Ardeal, atunci și eu sînt dator să accept dacă cineva, prin căsătorie sau prin alte feluri, vrea să candideze ca român, are tot dreptul s-o facă. Noi ar trebui să ținem laolaltă, pentru că dacă nu avem țeluri comune, nu avem despre ce vorbi.”

Suprimarea „etnobusiness-ului” nu a reușit. După aceste discuții, mem-

brii prezidiului au decis în chestiuni financiare. Acele autoguvernări românești care s-au format după 1998 și nu primesc sprijin financiar din partea autoguvernărilor locale, acum vor primi cîte 500.000 de forinți din partea AȚRU pentru mobilierul sediului. Autoguvernările sprijinite sînt: Darvaș, Leucușhaz, Poci, Vecherd și Jaca. Iar Societatea Culturală a Românilor din Budapesta, autoguvernările românești din Aletea, Apateu, Bătania, Cenașul Unguresc, Chitighaz, Otlaca-Pustă, Micherechi și Săcal vor fi sprijinite cu cîte 200.000 de forinți pentru cheltuieli de desfășurare a programelor culturale. Aceste sume au fost împărțite din dobînda celor 50 de milioane de forinți, obținute din vînzarea acțiunilor MOL, fond care constituie capitalul AȚRU. Autoguvernarea pe Țară a mai obținut și 2,5 milioane de forinți din partea statului maghiar pentru desfășurarea campaniei electorale. Pentru propaganda electorală a autoguvernărilor românești, acestea pot solicita bani printr-o cerere înaintată oficiului AȚRU.

– rip –

„Minorități naționale și etnice sînt acele grupuri etnice autohtone, care sînt așezate pe teritoriul Republicii Ungare de cel puțin un secol, se află în minoritate numerică în cercul populației statului, membrii lor sînt cetățeni unguri care se deosebesc de restul populației prin propria limbă și cultură, prin tradiții, în același timp dau dovadă de o conștiință a unității, ce se îndreaptă spre păstrarea acestor valori, spre extinderea și apărarea intereselor comunităților lor proprii, constituite istoric.”

Din Legea Nr. LXXVII din 1993 privind drepturile minorităților naționale și etnice, Cap. I, Art. 1/(2)

tat mai amplu despre întîlnirea din 27-28 august a președinților celor 13 minorități la Balatonszemes. În cadrul acestei consfătuiri, președinții au decis că pînă în toamna anului 2003 neapărat trebuie pregătită modificarea Legii Minorităților, pentru a stopa intrarea străinilor, în cazul nos-

În afară de temele acestea, prezidiul a discutat încă două probleme importante: situația actuală a alegerilor de autoguvernări minoritare din 20 octombrie și sprijinirea autoguvernărilor românești înființate după alegerile din 1998.

La acest punct de pe ordinea de zi, Traian Cresta a

tru a pseudoromânilor în reprezentanțele românești din Ungaria. Iar la 26 septembrie, acești președinți s-au reîntîlnit, de data aceasta la o discuție cu Kiss Elemér, șeful Oficiului Primului Ministru de la Budapesta.

accentuat că inițiativele de a înființa autoguvernări românești în numeroase localități din județele Bichiș, Bihor și Csongrád nu înseamnă o problemă, deoarece în acestea candidații sînt români din Ungaria care s-au mutat din satele lor natale.

O zi destinată culturii românești

Și în această toamnă, la 12 octombrie, la Giula se va desfășura Ziua Culturală a Românilor din Ungaria. Organizată de Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, această Zi va avea loc la Centrul Cultural Român din Giula. În cadrul programului își vor da concursul formații folclorice, echipe de dansuri populare, formații vocale și instrumentiste, cei mai apreciați reprezentanți ai valorilor noastre culturale. Manifestarea va începe la ora 10.30.

Patru sute de persoane vor să reprezinte românii

Conform ultimelor date, care ne-au parvenit până la încheierea ediției numărului actual (marți seara), în Ungaria exact 400 de persoane s-au înscris pe listele candidaților la alegerile autoguvernărilor românești. În Budapesta sînt cunoscuți 202 candidați, în județul Bichiș 119, în județul Bihor 44, în județul Borsod-Abaúj-Zemplén 7, în județul Csongrád 23, iar în județul Pest 5. În cunoștința numelor candidaților se poate aprecia că circa jumătate dintre aceștia nu aparțin naționalității noastre, nu au nimic comun cu originea, spiritualitatea și cultura românilor din Ungaria. (Pentru cititorul neavizat: numele unguresc nu întotdeauna înseamnă persoană aparținătoare majorității, iar numele românesc nu în toate cazurile arată că persoana aparține comunității românești din Ungaria.)

Vom publica mai jos numele tuturor candidaților, care în anul 2002 au hotărît să-i reprezinte pe românii din Ungaria. În cele mai multe cazuri, numele candidaților și organizația lor de desemnare este grăitoare. În provincie, majoritatea a pornit ca independent, dar în Budapesta se pot distinge 4 organizații: Societatea Culturală a Românilor din Budapesta (SCRB) – președinte: *dr. Maria Berényi*; Asociația Română din Budapesta (ARB) – președinte: *Vasile Roxin*; Uniunea Democratică Maghiaro-Română (UDMR) – președinte: *Papp Zoltán*; Asociația Română Corvinus pentru Egalitatea Șanșelor Artistice și Științifice (mai pe scurt: Asociația Română Corvinus, ARC) – președinte: necunoscut.

SCRB are 46 de candidați în 12 sectoare, despre care președinta Maria Berényi a declarat la ultima ședință a prezidiului AȚRU că toți sînt români autentici, cunoscuți și recunoscuți de comunitatea românească din Ungaria.

ARB lansează în 17 sectoare budapestane 81 de persoane, în mare parte necunoscute de către comunitatea noastră.

UDMR este organizația care, cu patru ani în urmă, a împiedicat înființarea autoguvernării românești pe țară, și a cărei președinte, în ciclul 1994-98, a reprezentat țiganii. UDMR are acum 32 de candidați în 7 sectoare.

Pînă la începutul pregătirilor pentru alegerile din toamnă, despre ARC nu s-a știut nimic în rîndul românilor din Ungaria. ARC are acum, în sectorul VIII al Budapestei, 5 candidați comuni cu ARB.

BUDAPESTA

Sectorul I.

Dr. Herkutz Lucia	ARB
Kispál-Vezsenyi János	ARB
Mețiu Valeriu	ARB
Pap Olga	ARB
Szibucz Zsófia	SCRB
Tyirityán Katalin	SCRB
Vargha Flóra Zsuzsanna	SCRB
Vassné Pop Simona	ARB

Sectorul II.

Dr. Argyelán Sándor	SCRB
Dr. Berényi Mária	SCRB
Dr. Bogyirka Emilné	SCRB
Dr. Borbély Anna	SCRB

Dr. Eszterhai-Nagy Gabriella	ARB
Földes Tamás	ARB
Jancsin György	ARB
Kis Józsefné Kisné Paula	indep.
Konczerné Békés Tünde	ARB
Nemes Lászlóné	SCRB
Szentgyörgyi Camelia	ARB

Sectorul III.

Balázs Krisztián	UDMR
Bántó Mihály Csaba	ARB
Csobai Erzsébet	SCRB
Dr. Csotye Jánosné	SCRB
Fretyán Livia	SCRB
Dr. Gyönös Károly	ARB
Józsa Imréné	ARB
Nagy Elena	independent
Nagy Judit	independent
Navratil Ágnes Anna	SCRB
Olasz Zoltán József	ARB
Olasz Zoltán Sándor	ARB
Pápai Helga	UDMR
Papp Zoltán	UDMR
Papp Zoltánné	UDMR
Puskár Artúr	SCRB
Völgyes Viktória Margit	UDMR

Sectorul V.

Albu Liliana Ramona	indep.
Dr. Borsa Gyula	SCRB
Kozma Tibor	ARB
Lori Judit Andrea	ARB
Makovej György	SCRB
Dr. Mihăescu György	SCRB
Padurean Emilia Dorina	ARB
Pascu Claudia	ARB
Rokszin László	ARB

Sectorul VI.

Békés Enikő	ARB
Bordás Tibor	SCRB
Csikós István	UDMR
Czakó Ádám	ARB
Gorják Emilné	ARB
Guaiana Gaetano	ARB
Ipolysági Attila	UDMR
Janitsek Sándor	UDMR
Kosztáné Pető Sára	UDMR
Kovács Sára Gabriella	UDMR
Leoveanu Ioan Constantin	indep.
Roxin Anna	ARB

Sectorul VII.

Antónia László	ARB
Berényi Róbert	ARB
Dr. Bogyirka Emil	SCRB
Csotye László	ARB
Czakó Ádám	ARB
Fretyánné Kozma Éva	SCRB
Magyar Péter Marius	SCRB
Marosán István	SCRB
Rokszin Péter	ARB
Szántó Péter	SCRB

Sectorul VIII.

Bokáné Rokszin Mónika	SCRB
Cocimirca Sergiu	ARB-ARC
Dr. Dady Kálmán	ARB-ARC
Dady Róbert Kálmán	ARB-ARC
Déri Zoltánné	ARB-ARC
Horváth Sándor	independent
Horváth Zoltán	independent
Kosztó Erzsébet	independent
Lánczky László	independent
Lánczky Lászlóné	independent
Máténé Szilveszter Eszter	indep.
Müller Rodica Elena	SCRB
Papp József	independent
Szabó Zoltán	independent
Szaniszlai János Mihály	SCRB
Szarka Károly	independent
Tokai Ferencné	SCRB
Dr. Tóth Veronika	ARB-ARC

Sectorul IX.

Bálint Daniela	ARB
Czakó Elena	ARB
Engi Lenke	ARB
Mețiu Erzsébet Adél	ARB
Dr. Serbanoiu Tibor	ARB

Sectorul X.

Gedő Edith	ARB
Hajdú István	UDMR
Hopotoszkyne Kovács Márta	ARB
Kiss Mária	ARB
Kondrát Alfréd	ARB
Lázár Jenő	ARB
Papp László	UDMR
Papp Zoltánné	UDMR
Tóth Szilvia Mónika	UDMR

Sectorul XI.

Abrudán Mária	SCRB
Ambrózy Éva	independent
Ambrózy Gabriella	independent
Ambrózyne Vereb Erzsébet	independent
Ambrus Mária	SCRB
Berényi György	ARB
Czirle Sándor	SCRB
Dalminé Szelczki Livia	independent
Kiss Adél	SCRB
Lakatos András	independent
Leoveanu Ioan Constantin	SCRB
Nemes László	SCRB
Ormos Lászlóné	ARB
Silló-Pál Enikő	ARB
Szitkó László	ARB

Sectorul XIII.

Fülöp Edith	SCRB
Körtvélyessy Zoltán	independent
Kövesdi András	SCRB
Leoveanu Ibolya Olga	ARB
Pop Sándor	ARB
Ruzsa János	SCRB
Tóthné Soós Judit	ARB
Vajda Józsefné	UDMR
Varga Józsefné	UDMR
Varga Zsolt	UDMR

Sectorul XIV.

Bálint Márton	ARB
Berényi György	UDMR
Berki Erika	independent
Csobai Elena	SCRB
Fodorné Greiling Mária	UDMR
Horváth János	ARB
Jaskó Mária	independent
Kelemen Pál	ARB
Kövesdi Julianna Claudia	ARB
Mándi István	independent

Ola Irina	ARB
Papp Lászlóné	UDMR
Papp Zoltán	UDMR
Tiszavölgyi Dezső	UDMR
Végh Nándorné	independent

Sectorul XV.

Bálint Julianna	ARB
Bodnárné Farkas Andrea	indep.
Borbély László	independent
Borbélyné Pádár Edit	independent
Dezső József	ARB
Farkas Agnes	independent
Farkas János	independent
Földvári Csilla Livia	ARB
Horváth Erzsébet	ARB
Józsa Andrea	UDMR
Kökényesi Tamásné	UDMR
Palinkás Zsolt	UDMR
Rácz Gábor	UDMR
Seres Péterné	UDMR
Tóth Zoltán László	ARB

Sectorul XVI.

Belec Zoltán	independent
Bóni Lajos Ferenc	independent
Bottyan József	ARB
Fehér László	independent
Gabura Gyula	independent
Józsa Ferenc	ARB
Józsa Ferencné	ARB
Magyar Anna Mária	UDMR
Mezei Csaba	UDMR
Nagy István	independent
Sólyom Sándor	ARB
Szűcs Terézia	UDMR
Wrany Istvánné	ARB

Sectorul XVII.

Cojocar Mónica	SCRB
Csobai László Ferencné	SCRB
Farkas Istvánné	SCRB
Farkas Mihály	ARB
Fótos Zoltánné	SCRB
Klinger Péterné	ARB
Kovács József	ARB
Kovácsné Rojcssek Anna	ARB
Ruzsa Jánosné	SCRB
Szucsigan Adám	SCRB

Sectorul XVIII.

Farkasné Rokszin Mária	SCRB
György Gabriella Wilhelmina	ARB
György Mihály	ARB
Horváth Mária	UDMR
Juhász Ferenc	UDMR
Kozák Dojna	ARB
Kozma Viktória	SCRB
Luczai Miklós Luciánné	SCRB
Nagyné Martyin Emilia	SCRB
Som Lászlóné	UDMR
Szerző Magdaléna Mária	ARB
Szucsigan Lászlóné	SCRB
Tóth János	ARB
Vajda Ilona	UDMR
Bajda Sándor	UDMR

Sectorul XX.

Szabó Gábor	ARB
Szabó Istvánné	ARB
Dr. Tudor Alajos	ARB
Dr. Tudor Anna Mária	ARB
Varga József	ARB

Sectorul XXI.

Bodnár Géza	ARB
Czirle Sándor	ARB
Nika Ignác	ARB
Pócsfalvi Csaba	ARB
Roxin Mihály	ARB

Patru sute de persoane vor să reprezinte românii

În județul Pest pînă acum nu a existat autoguvernare românească. De această dată însă și în orașelul Budaörs s-a inițiat alegere de autoguvernare românească. La recensământ, 17 persoane s-au declarat aici aparținătoare etniei române. Candidații din Budaörs sînt sprijiniți de Asociația Română din Budapesta. Lucru interesant este că doamna Szitkó Etelka pornește ca român și la alegerea consiliului local din Budaörs.

JUDEȚUL PEST

Budaörs

Farkas István	ARB
Farkas Tibor	ARB
Szitkó Etelka	ARB
Szitkó László	ARB
Vig Zsolt	ARB

În județul Bichiș au funcționat pînă acum 8 autoguvernări românești. Pînă la termenul de 22 iulie a.c. s-au inițiat alegeri românești în 13 localități din acest județ. Noile inițiative s-au făcut la Ciorvaș, Crîstor, Medgyesegyháza, Salonta Nouă și Șercad. Menționăm că dintre aceste localități instituție românească se găsește la Ciorvaș și Crîstor (biserica ortodoxă), și pînă acum acolo nu a existat nici o organizație civilă sau autoguvernare. Mai mult ca probabil că la Salonta Nouă nu se vor ține alegeri românești, deoarece pînă la termenul de 27 septembrie numai o singură persoană și-a înaintat candidatura. (Prescurtarea APR în cazul candidaților din Micherechi înseamnă că aceștia sînt sprijiniți de Asociația Pentru Micherechi.)

JUDEȚUL BICHIȘ

Aletea

Árgyelán János	independent
Botás László	independent
Botás Tivadar	independent
Gál György	independent
Rocskár Jánosné	independent
Szabó Péter	independent
Dr. Szelezsán János	independent

Bătania

Filip Teodora Mirela	independent
Grestyák Lászlóné Nima Edit	indep.
Kreszta Traján	independent
Pelyváné Pilán Zsófia	independent
Podina Ivánné	independent
Rusznák Aladár	independent
Szelezsán Adorján Endre	indep.
Tompán Angyelkó	independent

Bichișciaba

Grósz György	independent
Juhász Tivadar	independent
Kovács Attila	independent
Kozma János	independent
Márk György	independent
Rusz Demeter	independent

Ciorvaș

Buzi Gábor Sándor	independent
Buzi Hilda Klára	independent
Kovács Mirela Maria	independent
Nagy Árpád	independent
Nagy Minodora	independent
Oláh Györgyné	independent
Samama Nadia Alina	independent
Szuda Pálné	independent

Chitighaz

Árgyelán György Pomucz	independent
Buha Györgyné	independent
Dragán György	independent
Finna Sándor	independent
Gulyás György	independent
Honfi Péter	independent
Isztin György	independent
Dr. Muntyán György	independent
Popa István Lucian	independent
Popovics Aurél	independent
Rózsavölgyi Péter	independent
Szántó Flóra	independent
Szelezsán Péter	independent
Szelezsán Péter M.	independent

Crîstor

Bakos Istvánné Patkás Róza	indep.
Jánk Mihály	independent
Orodán János	independent
Patkás János	independent
Patkás János György	independent

Giula

Dr. Bányainé Ruzsa Éva	indep.
Budai János	independent
Cséfán Tivadar	independent
Dr. Csotye János	independent
Juhász Tibor	independent
Kozma János	independent
Márk Tivadarné	independent
Dr. Mihaiescuné Taga Komélia	indep.
Dr. Novákné Gurzó Mária	indep.
Oroján István	independent
Dr. Ruzsa György	independent

Leucușhaz

Dorkóné Nyári Ilona	independent
Fenyvesi Tivadar	independent
Gulyás Szabó Géza	independent
Kalu Józsefné	independent
Szántó György	independent

Medgyesegyháza

Negrea Constatin Dániel	indep.
Negrea Péter Gábor	independent
Dr. Olteanu Florea	independent
Petrusán János	independent
Sütő Mária Márta	independent

Micherechi

Árgyelán Lászlóné	independent
Árgyelán Mihály	independent
Bóka Mihály	independent
Bordás Tivadar	APM
Cserhádi Tivadar	independent
Czirle Mihály	independent
Fekete György	independent
Gombos Péter	APM
Izszály Mihály	APM
Jova Mihályné	independent
Juhász Tibor	independent
Kondoros János	independent
Kozma György	APM
Kozmáné Boka Mária	APM
Márk György	APM
Martyin László T.	independent
Martyin Tivadar	APM
Martyin Tivadar	independent
Netye György	APM
Netye György	independent
Netye Tibor	APM
Netye Zoltán Lászlóné	indep.
Nyisztor Mihály	independent
Orosz Gáborné	independent
Puj Tibor	independent
Puskár Artúr	APM
Radics János	independent
Réthelyi Zoltán	independent
Rokszin György	independent
Dr. Ruzsa György	independent
Ruzsa Jánosné	independent
Ruzsa László	independent
Ruzsa Roland	independent
Ruzsa Tivadar	independent
Ruzsa Zoltán	APM
Száva Mihály	APM

Otlaca-Pustă

Árgyelán Elvira	independent
Biró Péter	independent
Botás Péter	independent
Buka Mihályné	independent
Simonka Lajos	independent
Ifj. Vigyikán Mihály	independent

Salonta Nouă (Újszalonta)

Nagy Tiborné	independent
--------------	-------------

Șercad

Bálint Tivadar	independent
Czirle Pál	independent
Germán Sándorné	independent
Juhász Géza	independent
Kovács János	independent
Táth János	independent

Românii din Bihor au avut pînă acum 7 reprezentanțe, și se pare că din această toamnă se vor îmbogăți cu încă două, deoarece s-au inițiat alegeri românești și în Biharkeresztes, respectiv Peterd. Menționăm că la Peterd, unde există și biserică ortodoxă română, la recensământul din 2001 nimeni nu s-a declarat de naționalitate română, iar la Biharkeresztes, unde pînă în prezent nu funcționează nici o organizație românească, 9 persoane s-au declarat români.

JUDEȚUL BIHOR

Apateu

Blága János	independent
id. Czencz Péter	independent
Drágulyné Teberán Mária	indep.
Sáfrányné Berényi Mária	indep.
Szűcs Gyuláné	independent

Bedeu

Kakócz Zsoltné	independent
Pelle János	independent
Szilágyi Lászlóné	independent
Tóth Györgyné	independent
Zsurka Sándorné	independent

Biharkeresztes

Átyin Péter	independent
Kenéz Dezsőné	independent
Kozma Sándorné	independent
Oláh János	independent
Pethőné Mogyorós Ilona	indep.
Szilágyi Imre	independent

Darvaș

Id. Buk György	independent
Jankuly Györby Barnabás	indep.
Jován József	independent
Ifj. Komóczi László	independent
Molnár Imre	independent

Jaca

Borbiro Jánosné	independent
Füzesi Katalin	independent
Jetzin Mónika	independent
Kovács Kálmánné	independent
Márkus Imre	independent
Márkus László	independent
Mihucz Sándor	independent
Pap Sándorné	independent
Pop Irén Katalin	independent

Peterd

Lupócz János	independent
Mihucz Olivér	independent
Pintye János	independent

Pocei

Alimán János	independent
Klincse Gyula	independent
Klincse Mária	independent
Mazsu Jenőné	independent
Oláh Gyuláné	independent
Tanaszi János	independent

Săcal

Kindle Józsefné	independent
Monok Sándor	independent
Pálfi Sándorné	independent
Trippon Sándor	independent
Túriné Boncza Éva	independent

(Continuare în pag. a 11-a)

„...și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri...” Matei 6:12

Isus Însuși ne-a dat rugăciunea Tatăl nostru, învățându-ne cum să ne rugăm. Probabil rostim și noi de multe ori această rugăciune, astfel și cuvintele privitoare la iertare le spunem tot atât de des. Cerem lui Dumnezeu iertarea Lui pentru greșelile omenesti, dar oare cum respectăm partea noastră, cât este de sinceră: *și noi iertăm greșiților noștri?! Unii zic că această poruncă, de a ierta, este imposibil de împlinit, dar Domnul nostru Isus ne-a zis că „Toate lucrurile sînt cu putință celui ce crede!”* (Marcu 9:23) Dumnezeu ne arată calea și ne dă și puterea necesară pentru a ierta.

Cînd cineva ne rănește, trebuie să ne arătăm dragostea noastră față de el prin iertare. Acest lucru este dificil, mai ales dacă omul care ne-a rănit nu spune: „Îmi pare rău”. Francis A. Schaffer scrie: „Trebuie mereu să recunoaștem toți că nu avem întotdeauna o inimă iertătoare, așa cum ar trebui. Și totuși, ne rugăm: „Și iartă-ne nouă greșelile noastre precum și noi iertăm greșiților noștri.” Trebuie să manifestăm un duh iertător, chiar înainte de momentul cînd cealaltă persoană își va cere scuze. Rugăciunea Domnului nu sugerează că trebuie să arătăm o unitate avînd un duh iertător după ce celălalt și-a cerut scuze. Mai degrabă sîntem chemați să avem un duh iertător fără ca celălalt să fi făcut primul pas! Putem să îi spunem că

a greșit, dar în timp ce îi spunem că a greșit trebuie să fim iertători.”

Nu este ușor să ierți, dar prețul neiertării este mult prea mare – un preț pe care

teptările normale. După regulile vechi-testamentale, răzbunarea se limita la „ochi pentru ochi”. Rabinii din vremea lui Isus susțineau că trebuie să ierți de cel mult

Dacă nu recunoaștem și nu regretăm mînia, ea devine păcat și ne distrugem dinlăuntru

un creștin autentic nu și-l poate permite. Chiar și cuprinși de tristețe și de durere trebuie să urmăm sfatul lui Dumnezeu din Efeseni 4:31-32: „Orice amărăciune, orice iușime, orice minie, orice strigare, orice clevetire și orice fel de răutate să piară din mijlocul vostru. Dimpotrivă, fiți buni unii cu alții, miloși, și iertați-vă unul pe altul cum v-a iertat și Dumnezeu pe voi în Cristos”.

În Matei 18 vedem că și ucenicii au avut probleme din cauza celor spuse de Isus pe această temă. Petru L-a întrebat pe Isus: „Doamne, de cîte ori să-l iert pe fratele meu cînd va păcătui împotriva mea? De șapte ori?” Această ofertă a lui Petru întrecea deja cu mult aș-

trei ori aceeași greșală. Petru oferise o iertare de șapte ori – dar răspunsul lui Isus a fost „de șaptezeci de ori cîte șapte”, extinzînd astfel numărul la infinit. Îndurarea lui Dumnezeu pretinde ca iertarea să fie acordată de fiecare dată din nou pentru fiecare fărădelege. Isus ne îndeamnă la iertare de fiecare dată cînd simțim un nou val de minie în noi.

Citind un articol dintr-o revistă creștină, am dat de o tabletă cu titlul „Pașii iertării”.

Următorii pași ai iertării nu sînt probabil necesari la fiecare acțiune de iertare sau nu sînt întotdeauna necesari în ordinea aceasta. Pe de altă parte, poate fi necesară parcurgerea repetată a unuia dintre pași simultan cu diferitele etape ale iertării; asta depinde exclusiv de gravitatea actului ce trebuie iertat.

1. Fiți sinceri și spuneți lui Dumnezeu ce simțiți. Nu vă fie teamă să vă exprimați înaintea Lui întreaga minie, dorința de răzbunare, dezamăgirea sau îndoiala cu privire la bunătatea Lui.

2. Recunoașteți faptul că încă nu ați iertat persoana care v-a greșit. Fiți sinceri cu dumneavoastră și înaintea lui Dumnezeu.

3. Recunoașteți înaintea lui Dumnezeu că lipsa disponibilității de a ierta este un păcat. Bazați-vă pe promisiunea Lui de a vă curăți de acest păcat (1 Ioan 1:9).

Există momente în care mînia pare logică sau chiar îndreptățită, dar dacă nu o recunoaștem și nu o regretăm, ci ajungem la dorința de răzbunare, ea devine păcat și ne distrugem dinlăuntru.

4. Luați conștient hotărîrea de a ierta. Iertarea este un act de voință, și nu un sentiment. Ne putem baza pe faptul că Dumnezeu ne va da puterea necesară, de îndată ce ne-am decis să facem acest pas. Rețineți un lucru: iertarea poate fi un proces mai lung și s-ar putea să fie necesar ca în diferitele etape ale iertării să fiți pregătiți să iertați din nou. Rugați-L pe Dumnezeu să vă schimbe sentimentele și să vă ajute să îl eliberați din lanțurile gîndurilor dumneavoastră pe cel care v-a greșit.

5. Acționați împotriva sentimentelor dumneavoastră. O soluție biblică pentru biruirea mîniei și a amărăci-

unii constă în acționarea împotriva propriilor sentimente negative. Aveți puterea de a decide să îl tratați cu dragoste și bunăvoință pe cel pe care îl iertați. Chiar dacă un asemenea comportament nu este deloc în conformitate cu sentimentele pe care le aveți, el corespunde totuși întru totul dorinței dumneavoastră de a face voia lui Dumnezeu. Reacția firească la dușmănie sau îndurerare este răzbunarea. Isus, însă, a reacționat cu îndurare și iertare. El ne îndeamnă să facem fapte ale iertării și astfel să îl binecuvîntăm pe cel pe care l-am iertat.

...Ceea ce, la prima vedere, pare o poruncă imposibil de îndeplinit – să-i iertăm pe toți care ne greșesc – este în realitate un dar minunat de la Dumnezeu spre binele nostru. Dumnezeu să ne ajute ca iertarea să fie dorința sinceră a inimilor noastre.

Între zîmbet și suspin

Iertare

După o ceartă zdravănă, cei doi frățiori s-au dus la culcare. Grijulie, mama i-a îndemnat la împăcare. „Ce-o să faceți dacă Domnul Isus va veni la noapte, și voi sînteți certați?”, a zis ea. „Sculați-vă imediat și împăcați-vă!”.

După ce copiii s-au sărutat, semn al împăcării, s-au dus la culcare în pătucurile lor. Cel mai mare a spus: „Dacă Domnul nu vine în noaptea asta, ai să vezi tu mîine ce-o să pățești”.

Tatiana Topiciu

Recunoștința

*Cu pași de îndurare îmi întărești ființa,
Cu mina de iubire mă însoțești pe drum,
Cînd piedici am în cale, Tu îmi sporești credința
Ce munții îi strămută și-n veacul de acum.*

*Privirea Ta sublimă, nespusa Ta iubire,
Decît oricare mamă ori frate mai presus,
Mă fac să gust din harul cel fără mărginire
Cu ochii către slava ce-a coborît de Sus.*

*N-aș fi crezut în suflet, în rai, în veșnicie,
De n-ai fi Tu în mine – miracol fericit,
O mare liniștită de har, de bucurie
Ce-mi poartă sigur barca, spre țărmul năzuit.*

*Șuvoaie și șuvoaie, curg ape peste mine...
Țînesc din mine rîuri spre Tronul Preaînalt:
E Harul Tău din care nu mă va smulge nimeni
Și care mă va duce spre Țărmul celălalt...*

Invitație la Ziua de Mulțumire din Micherechi

Duminică, la 6 octombrie, se va desfășura Ziua de Mulțumire a Bisericii Baptiste Române din Micherechi, eveniment la care biserica vă invită cu mult drag împreună cu familia dumneavoastră. Ziua de Mulțumire este o sărbătoare deosebită în viața bisericii, zi în care credincioșii îi dau slavă și mulțumire Bunului Dumnezeu pentru harul și binecuvîntările bogate, chiar și pentru încercările primite de la El în întregul an.

Cuvîntul Domnului va fi vestit de fratele **Daniel Burtic**, fostul pastor al bisericii, directorul Radioului Vocea Evangheliei din Oradea. Pe lângă slujirile credincioșilor micherecheni vor lăuda pe Domnul prin programul lor și interpreți de muzică creștină din Oradea. Cele două servicii divine din cadrul sărbătorii vor începe înainte de masă la ora 9.00, iar după-masă la ora 17.00.

Rugăciune pentru unitatea comunității

Doamne Iisuse Hristoase, Mielul lui Dumnezeu, Care ridici Păcatul lumii,

Prin înălțarea Ta pe culmea Golgotei

Ne-ai răscumpărat din blestemul Legii

Și ai așezat la loc chipul Tău Cel căzut;

Cel care pe Cruce Ți-ai întins prea curatele Tale brațe

Pentru a strânge laolaltă pe fiii lui Dumnezeu cei împrăștiați

Pe toată fața Pământului,

Iar prin pogorîrea Duhului Tău Celui Sfânt

Ai chemat pe toți oamenii la unire,

Tu, deci, strălucire a slavei Tatălui,

Mai înainte de a merge la această mare și sfântă lucrare

Pentru mîntuirea lumii,

Rugatu-Te-ai Părintelui Tău ca toți să fim una,

Precum și Tu una ești cu Tatăl și cu Sfîntul Duh.

Dă-ne nouă puterea de a iubi așa cum Tu ne-ai poruncit-o

Atunci cînd ai zis ucenicilor Tăi:

„Iubiți-vă unii pe alții, precum și Eu iubit-v-am pe voi”,

Și ne dă harul și înțelepciunea

Să putem împlini în fiecare zi porunca acesta

Prin Sfîntul Tău Duh

Dă-ne nouă îndrăzneala de a ne smeri unii înaintea celorlalți

Înțelegînd că cel care iubește mult

Se și smerește mult.

Deprinde-ne să ne rugăm unii pentru alții

Și să ne purtăm întru răbdare sarcinile unii altora.

Iar prin legătura nestrîcîcioasei iubiri

Unește-ne pe noi împrejurul cuviosului nostru egumen, Părintele N.....,

Aidoma oilor celor ascultătoare ale unei singure turme

Împrejurul păstorului lor pe care-l iubesc.

Și ne dă să vedem în fiecare dintre frații noștri

Și în fiecare dintre surorile noastre

Chipul negrăitei Tale slave

Și nicicînd să nu uităm

Că fratele nostru este însăși viața noastră.

Așa, Doamne, Tu ești Cel Care întru bunăvoința Ta

Ne-ai adunat de la marginile Pământului;

Ci fă să ajungem cu adevărat o singură familie,

Cu o singură inimă trăind, cu o singură voie, cu o iubire una,

Ca un singur om,

Potrivit sfatului Tău cel mai înainte de veci cu Adam, cel întî-

zidit.

Întărește această sfîntă mînăstire pe care dreapta Ta a sădi-o,

Acoper-o cu umbra Ta,

Și așează-ne sub acoperămîntul Preasfintei Maicei Tale,

A Înainte Mergătorului și Botezătorului Tău Ioan

Și-a Prea Cuviosului nostru Părinte Siluan.

Binecuvintează și apără pe fiecare din cei ce se sălășluiesc aici:

Iurmează numele!

Păzește-ne de gîndurile rele,

De cuvintele nelalocul lor

Cum și de mișcările inimii

Ce ar putea nimici sfințita lucrare

A slujirii noastre,

Pentru ca mînăstirea aceasta să se întemeieze

Pe stîncă evangheliceștilor Tale porunci,

Ca un loc de vindecare, de sfințire și de mîntuire

Pentru noi înșine, pentru toți cei ce sînt chemați aici

Și pentru frații noștri și pentru surorile noastre care

lucrează și suferă în acest loc,

Și pentru ca noi toți să ne aflăm odihna întru Tine,

Împăratul nostru blînd și smerit,

Acum și pururea,

Și în vecii vecilor. Amin.

(Traducere din limba franceză după Archimandrite Sophrony – „Parole a la communauté”, N.r 22, Rusalii 1994, Monastere Stavropégique Saint-Jean-Baptiste, Essex, pag. I-IV.)

Despre smerenie

Din predica Sfîntului Ioan Gură de Aur

Smerenia nu înseamnă că un păcătos să se socotească pe sine cu adevărat păcătos, ci aceea este smerenie, cînd cineva se știe pe sine că a făcut multe și mari fapte bune, și totuși nu cugetă lucruri înalte despre sine, ci zice ca Pavel: „Cu nimica pe mine nu mă știu vinovat, însă aceasta nu mă îndreptează pe mine” (1 Cor. 4,4). Și iarăși: „Iisus Hristos a venit în lume ca să mîntuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintîi sînt eu” (1 Tim. 1,15). Aceea este smerenie, cînd cineva cu faptele cele bune ale sale este mai presus de toți, și totuși, se înjosește înlăuntrul său.

Trebuie să știi că un păcătos smerit întrece pe un drept mîndru; adu-ți aminte de fariseul și vameșul din Evanghelie.

Iată ce spunea fariseul: „Mulțumesc Ție Dumnezeule, că nu sînt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, desfrînați, sau ca și acest vameș” (Luca 18,11). O, ce nebulie! Mîndria acestui fariseu nu numai că îl făcea să se înalte mai presus de tot neamul omenesc, ci într-un chip nebunesc batjocorea pe

vameșul, care stă nu departe de dînsul.

Dar acesta ce a făcut? El nu a răsplătit ocara cu ocara, nu s-a aprins prin batjocorire, ci a suferit totul cu îngăduință.

Însă săgeata vrăjmașului a fost pentru el leac de vindecare, ocara i-a adus lui mărire, cunună de cinste. Astfel de bine este smerenia, astfel de cîștig urmează, cînd cineva nu se tulbură de batjocoriri și nu se iuțește de semeția altora. Ca noi, și de la cei ce ne batjocoresc putem trage mare folos, precum aceasta s-a întîmplat cu vameșul.

Totuși, în toate acestea nu se zice că noi am putea păcătui ca vameșul, ci numai că noi trebuie să fim smeriți ca dînsul.

Mai aduceți-vă aminte și de fiii lui Zevedeu, care ar fi vrut să aibă pentru dînsii locurile cele dintîi.

Iată ce le-a zis Iisus: „Care vrea să fie cel mai mare, acela trebuie tuturor slugă să fie. Dacă voi voiți să dobîndiți locul cel dintîi și cîntea cea mai înaltă, sîrguiți-vă a fi cei mai de jos, cei mai smeriți, cei mai mici și cei mai ascultători”.

Așadar, fapta bună a smereniei dă cîntea cea mai înaltă, precum și Fiul lui Dumnezeu S-a smerit pe Sine, spre a întemeia împărăția Sa cea mare.

Iar tu, creștine, te vei teme oare ca nu cumva să te înjosești prin smerenie?

Atunci vei fi tu mai mare și mai înalt decît alții, mai strălucit și mai mărit, cînd te vei înjosi pe tine însuși, cînd nu vei umbla pentru rangul cel dintîi, cînd vei răbda de bună voie umilința, jertfirea de sine și primejdia, cînd tu vei încerca să fii sluga tuturor, gata a face și a suferi toate pentru aceasta.

Sa cumpănim acestea, iubitorilor, și cu toată rîvna să ne sîrguim la smerenie. De s-ar purta alții cu noi cu semeție, de ne-ar batjocori, să le luăm pe toate cu răbdare! Că nimic nu ne poate înălța ca fapta bună a smereniei.

Astfel vom fi părtași tuturor bunătăților, prin harul Domnului nostru Iisus Hristos, căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, se cuvine lauda, mărirea și închinăciunea, acum și în vecii vecilor! Amin.

Nou episcop în fruntea Eparhiei Ortodoxe Sârbe din Ungaria

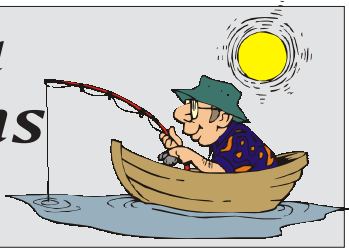
În duminica de 15 septembrie a.c. a avut loc la Sântandrei (Szentendre) instalarea Prea Sfinției Sale Lukijan Pantelić, noul episcop al Eparhiei Ortodoxe Sârbe din Ungaria. Prea Sfințitul Lukijan a fost ales în această funcție de Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Sârbe, în urma trecerii la cele veșnice a fostului ierarh al eparhiei, Danilo Krstić. Înainte de a veni în Ungaria, Prea Sfințitul Lukijan a fost întăistătorul Eparhiei Ortodoxe Sârbe din România. La ceremonia de instalare, la care a participat și delegația comunității sârbe din România, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria a fost reprezentată de Prea Sfinția Sa Episcopul Sofronie.

„Stăpâniți-vă limba să nu grăiască cuvinte deșarte. Cine își stăpânește limba își păzește sufletul de întristare. De la limbă vine viața și moartea.”

Frescă în biserica ortodoxă din Apatzeu

Undița de prins vorbe

Fiindcă titlul acestei rubrici se leagă de o îndeletnicire străveche, pescuitul, să aruncăm o privire asupra acelor structuri metaforice, expresii și proverbe românești care conțin elemente lexice din sfera acestui domeniu, deopotrivă mijloc de procurare a hranei, de prosperare economică și mijloc de agrement sau sport. Cum peștele și pescuitul au jucat un rol important în existența și evoluția tuturor acelor comunități umane care au viețuit lângă ape, multe dintre expresiile de mai jos au corespondent în mai multe limbi, cum și în limba maghiară. Unele se leagă de „muțenia” peștilor: *e mut ca peștele* sau *tace ca peștele*. În expresia românească nu se adaugă neapărat și completarea „în apă”, ca în ungurește, poate fiindcă peștele nici pe uscat nu zice prea multe. Doar se zbate, se zvâcolește, de unde și expresia *se zbate ca peștele pe uscat*. Zicalele *tace chitic* și *tace mîlc* – ultimul este un cuvânt slav care are sensul de *a amuți*, *a încremeni* și care pare înrudit și cu *melcul*, mut și el, descris în DEX (dicționarul explicativ al limbii române) ca fiind cu etimologie necunoscută – înseamnă nu numai faptul că cineva e tăcut, pur și simplu, ci că tace fiindcă se știe vinovat cu ceva, se știe *cu musca pe căciulă*, de aceea *tace ca porcu-n tenchi*. Cuvântul *chitic* înseamnă *peștișor*, fiind denumirea generică dată mai multor specii de pește mărunț. Peștii mulți și mărunți, nevaloroși, sunt numiți și *caracudă*, acest cuvânt având și accepția metaforică de *oameni neimportanți*, *neînsemnați*, de exemplu, dintr-o grupare sau dintr-un partid. La ceneclul Junimea, susținut de criticul Titu Maiorescu (în cadrul căruia au citit și marii clasici ai literaturii române: Eminescu, Creangă, Slavici, Caragiale), erau prezente totdeauna și o seamă de persoane mărunte, neînsemnate (mai ales din punctul de vedere al averii), care nu luau parte la discuțiile academice și pe care personalitățile aristocrate ale ceneclului le denuneau, ironic, cu termenul colectiv *caracuda*.

Unii termeni *ihnologici* (*ihnologie* este ramura zoologiei care se ocupă cu studiul peștilor) sau legați de *piscicultură*, din limba română, sunt de proveniență maghiară sau au aceeași origine (de obicei, slavă) și în română, și în maghiară. *Alăul* sau *halăul*, numit și *crăsnic*, este o plasă specială, de prins pește, a cărei denumire provine din ungureșul *haló*. *Heleșteul*, cu varianta *eleșteu*, este un lac, un iaz special

amenajat pentru creșterea și reproducerea peștilor, numele-i având ca origine cuvântul *halastó*. *Carasul*, *știuca* și *icrele* seamănă cu termenii ungurești, căci sunt, în ambele limbi, cuvinte împrumutate din slavă. În românește, *știuca* – și, mai ales, *puii ei* – se numesc și *mârliță* sau *făță*. *Făță* poate fi numită și o femeie vioaie, fără astâmpăr, iar verbul *a se fățâi* (ca și derivatul său, *fățâială*) înseamnă *a se mișca fără încetare* și (*uneori*) *fără rost*.

Printre nenumăratele exprimări eufemistice pentru *a muri* se găsește și *a se duce pe copcă*. *Copca* este oficiul tăiat de pescar în gheață, cu scopul de a introduce unealta de pescuit. În general, un obiect care alunecă în această *copcă* nu mai poate fi recuperat, iar dacă un om alunecă prin spărtura făcută în gheață de deasupra apei, mai totdeauna se înecă. De aceea, *s-a dus pe copcă* înseamnă, în cazul obiectelor, al bunurilor, *s-a pierdut*, *s-a distrus*, *s-a irosit*, iar în cazul oamenilor, *a pățit-o*, *a intra într-o mare încurcătură*, *a fi în primejdie* și chiar *a muri*.

Între expresiile cu o largă circulație, care nu cunosc hotare lingvistice, sunt mai ales cele care au o origine biblică, legată de propagarea creștinismului. Și în română, și în maghiară, sunt cunoscute construcțiile *a pescui în ape tulburi*, *peștele cel mare îl înghite pe cel mic*, *peștele de la cap se mpute* (și *de la coadă se curăță* – au adăugat cei care se pricep la curățatul peștelui de solzi).

Pescuitul în ape tulburi se leagă de o tehnică menită să ușureze munca celor pentru care pescuitul nu era o distracție, un sport al răbdării, ci un mijloc de existență: într-un ochi de apă în care sunt pești, oamenii răscolesc mărul de pe fundul albiei, așa încât apa se tulbură. În căutarea de oxigen, peștii ies la suprafață, încât pot fi prinși ușor, chiar cu mâna. Astfel, *a pescui în ape tulburi* înseamnă *a profita de situație*, *a obține ceva prin înșelăciune*. (Pentru alte expresii legate de pescuit ori de alte activități tradiționale, vezi lucrarea lui Stelian Dumitrăcel: *Lexic românesc*, București, 1980).

Închei cu câteva rânduri despre apucăturile peștilor mari, apărute în 1811 sub semnătura lui Petru Maior, preot greco-catolic, personalitate a mișcării socio-culturale și politice pe care o numim *Școala Ardeleană*: „*Precum în mare peștii cei mari mănâncă pre cei mici, așa în lumea aceasta oamenii cei mai tari și mai puternici pe cei mai slabi și mai neputincioși fără de milă îi necăjesc, îi asupresc și-i strică.*”

P. D. Rost

Comunicarea, de la origini la Internet

16

Cum arătau primele cărți? Cum se face un ziar? Cine a inventat radioul? Când a apărut televiziunea? Ce înseamnă multimedia? Ce este realitatea virtuală? Care vor fi mijloacele de comunicare mâine?

Dragi tineri, până la sfârșitul acestui serial veți primi răspunsuri la toate aceste întrebări și veți afla câteva date uimitoare din istoria comunicării.

Radioul

Datorită radiodifuziunii, pentru a comunica nu mai este nevoie de o conectare prin fire electrice. Transmiterea mesajelor se face direct pe calea undelor, cu viteza luminii (300 000 km/s).

La sfârșitul secolului al XIX-lea, o serie de cercetări s-au concentrat asupra undelor radioelectrice (vezi pag. 46-47) și au dus la inventarea unui nou dispozitiv care urma să înlocuiască telegraful. Este vorba de TFF (telegrafia fără fir), numită în mod curent „radiofonie”.

Inventatorii

Fizicianul german H. Hertz (1857–1894) a deschis drumul inventării radiodifuziunii, pentru că a demonstrat existența undelor electromagnetice. Fizicianul francez É. Branly (1844–1940) a conceput primul detector de unde hertziene. Inginerul rus A. S. Popov (1859–1906) a perfecționat aparatul lui Branly și a inventat antena. În sfârșit, fizicianul italian G. Marconi (1874–1937) a găsit mijlocul de a transmite undele pe distanțe mari. Astfel s-a născut radiodifuziunea.

Semnale transmise pe calea undelor

Undele radioelectrice, care au

proprietatea de a se propaga în spațiu, pot transporta un semnal electric: de aceea se numesc „unde purtătoare”. Pentru aceasta, trebuie mai întâi să transformăm vibrațiile sunetului în semnale electrice. Acesta este rolul microfonului. Semnalele electrice sînt transmise prin cablu pînă la un post emițător. Aici, ele sînt amplificate pentru a putea fi „purtate” de undele emise de antenă. Dar, ca această operație să fie posibilă, undele trebuie modulate. Undele purtătoare de semnal ajung la o antenă receptoare. Postul receptor separă semnalele electrice de undele purtătoare. Apoi, semnalele electrice sînt reconvertite în vibrații sonore.

Transmiterea vocii

Primele mesaje radio erau transmise în morse și trimise la distanțe mici. G. Marconi a reușit în 1901 să stabilească o legătură la 3 200 km deasupra Atlanticului cu ajutorul unei antene instalate pe un zmeu.

Dar telegrafia fără fir (TFF) a lui Marconi emitea în morse și nu putea

transmite vocea umană. În 1906, americanul L. De Forest a inventat trioda. Această lampă, strămoșul tranzistorului, poate emite și recepționa unde purtătoare de semnale mai complicate, precum vibrațiile vocii. În sfârșit, sunetele puteau fi transmise pe calea undelor.

Din ce în ce mai mici, aparatele de radio cu tranzistori sînt folosite pretutindeni

Dezvoltarea radioului

Inițial, radioul era folosit în special de militari, dar și de navigatori. Cu ajutorul lui, navele comunicau între ele sau cu porturile. Apoi, utilizarea lui s-a extins: au apărut cluburi de radioamatori. În februarie 1920, unul dintre acestea organizează pentru prima oară retransmiterea unui concert destinat întregii Europe. În Statele Unite și în Marea Britanie, societățile radiofonice difuzau zilnic programe. Inventarea tranzistorului în 1948 va oferi unui public din ce în ce mai numeros posibilitatea de a se informa și de a se distra. Receptoarele cu tranzistori sînt aparate de radio de dimensiuni mici, ieftine și portabile. Astăzi, datorită noii tehnologii, elementele care intră în competența unui aparat de radio sînt miniaturizate, emițătorii au o putere mai mare, iar rețelele sînt extinse.

(Larousse

În 1923, radiodifuziunea a început să transmită programe de informare și de divertisment

Copiii și biblioteca

Biblioteca comunală și școala generală din Săcal întrețin de mai mult timp relații bune. Majoritatea vizitatorilor bibliotecii sînt elevii, numărul cărora crește în continuare. Pe lângă împrumutarea cărților, tinerii desfășoară aici și o muncă de cercetare. Ei învață în permanență care sînt sarcinile, scopurile și posibilitățile unei astfel de instituții, aceste cunoștințe folosindu-le și în practică. Cele învățate, copiii din Săcal le pot fructifica în cadrul diferitelor cursuri și întreceri.

Elena Maiorș Kovács, bibliotecară

Arădenii s-au întîlnit și cu elevii Liceului Românesc

Întîlnirea „Strîngeri de mîna”, a delegațiilor română-maghiară din Giula și Arad, a continuat vinerea trecută, la 27 septembrie, cu vizita arădenilor la Giula. Delegația din România a fost condusă de Dorel Popa, primarul Aradului, iar giulanii de Jenei Kálmán, consilier principal la primăria orașului unguresc.

În cadrul programului de o zi s-au desfășurat diferite

ședințe pe secții, iar pe la sfîrșitul zilei arădenii s-au întîlnit și cu elevii Liceului românesc din Giula. Tinerii români au interpretat pe scena Școlii de Muzică un program literar, întocmit de profesoara Mariana Oros Martin, sceneta „Un pedagog de școală nouă”, instruită de regizorul și actorul Eugen Țugulea din Oradea, respectiv dansuri populare românești din Ungaria.

R. P.

Noii bursieri în România

România acordă burse de studii și în anul de învățămînt 2002/2003 pentru tineri români din Ungaria și pentru cetățeni români cu domiciliul în această țară, care vor să studieze la o universitate de stat din România. Selecția candidaților s-a făcut de către o comisie mixtă a Ministerului Afacerilor Externe, Ministerul Informațiilor Publice și Ministerul Educației și Cercetării din România. Candidații români din Ungaria și-au dovedit cunoștințele de limba română la 13 august, la sediul din Giula a Autogvernării pe Țară al Românilor din Ungaria, iar tinerii din rîndul cetățenilor români cu domiciliul în Ungaria, la Ambasada României din Budapesta.

Rezultatele admiterii pentru învățămînt preuniversitar și universitar s-au comunicat Ambasadei României din capitala ungară în mijlocul săptămînii trecute. Astfel noii bursieri în România sînt următorii tineri:

Zoltán Baktai, Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Hațieganu din Cluj-Napoca (medicină)

Calid Bushra, Universitatea de Medicină și Farmacie din Tîrgu Mureș (stomatologie)

Diana Domonkos, Academia de Muzică Gheorghe Dima din Cluj-Napoca (interpretare muzicală)

Andreea Gurzău, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (psihologie și științe ale educației)

Silvia Máté, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (psihologie și științe ale educației)

Florian Cristian Olteanu, Universitatea de Stat Aurel Vlaicu din Arad (teologie ortodoxă)

Irina Pui, Universitatea de Vest din Timișoara (arte plastice)

Teodora Pui, Universitatea de Medicină și Farmacie Victor Babeș din Timișoara (medicină)

Simon István, Universitatea de Medicină și Farmacie din Tîrgu Mureș (stomatologie)

Takács András, Universitatea de Vest Timișoara (științe economice).

În România anul universitar 2002/2003 a început la 1 octombrie.

– rip –

30 de elevi români vor primi bursa Fundației pentru Minorități

La 26 septembrie s-a întrunit curatorii Fundației Publice pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria pentru a hotărî asupra concursurilor de burse acordate liceenilor de naționalitate.

În anul acesta, 68 de elevi români din Ungaria au concurat pentru bursa de 5.000 de forinți la lună, dintre care 67 sînt elevii Liceului Românesc N. Bălcescu din Giula. 64 de tineri și-au completat bine dosarele.

Criteriile pe baza cărora s-a luat decizie sînt următoarele:

a) medie de studiu, pe baza punctajului obligatoriu;

b) punctaj de minoritate (pe baza autobiografiei și a activității specifice)

- activitate
- identitate
- ambiții de studii
- ambiții existențiale.

Acum 30 de liceeni vor primi bursa Fundației pentru Minorități. (Pînă la încheierea ediției noastre, numele ultimilor trei bursieri încă nu s-a publicat.) Lista premiaților o publicăm în ordinea aprecierii curatorului:

1. Nicoleta Ruja, 2. Adriana Rocsin, 3. Gabriela Santău, 4. Maria Petrușan, 5. Tiberiu Netea, 6. Ildiko Rocsin, 7. Cristina Rocsin, 8. Noemi Marc, 9. Olga Cardoș, 10. Vasile Petrușan, 11. Agneta Lövei, 12. Adam Bordaș, 13. Vasile Oros, 14. Zita Cozma, 15. Agneta Liszkai, 16. Ioan Blaga, 17. Melinda Butt, 18. Zorica Lövei, 19. Anita Berényi, 20. Attila Bondár, 21. Roland Ruja, 22. Vasile Nagy, 23. Adriana Marc, 24. Cristina Nemeș, 25. Agneta Petrușan, 26. Alexandru Dragui, 27. Eva Petrușan.

R. P.

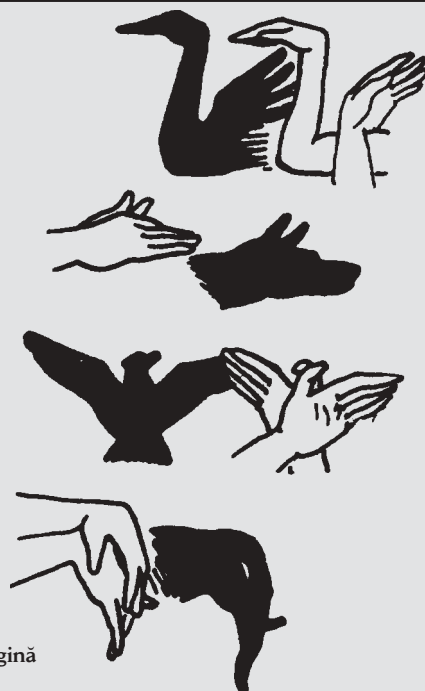
Joaca umbrelor

Seara fratele mai mare
Înainte de culcare
Ne adună la un loc
Chemînd umbrele la joc.

Pe pereți și pe podele
Din palme și degetele
Apar iepuri și ogari
Fluturi, pești cu aripi mari.

Dau din coadă și urechi
Apoi merg perechi, perechi
De năsuc să ne apuce
Și-n pătucuri să ne culce.

Sofia Cahu-Rugină

„A trebuit să-mi fac norocul singură”

– De vorbă cu Magdalena Ruja, proprietara unicului magazin Christian Dior din Ungaria –

Cine dintre Dumneavoastră nu a visat că într-o zi frumoasă va intra într-un magazin de lux cu o deservire extraordinară și, fără să se uite la preț, își va cumpăra haina pe care și-a dorit-o de mult. Poate cei care sînt mai îndrăzneți au visat că odată și ei vor deveni proprietarii unui astfel de magazin. Dragi cititori, să nu credeți că flămîndul codrii visează! Pe renumita stradă Váci din Budapesta se găsesc cele mai elegante magazine din țară. Tot pe „Rodeo Drive-ul” ungar se află și unicul magazin de confecții ale colecției Christian Dior a cărui proprietară este o româncă din Micherechi. Ea este *Magdalena Ruja*, care a cucerit să-și realizeze visul. Vom cunoaște în continuare povestea Magdalenei, care declară cu mîndrie că este româncă originară din Micherechi. Discuția noastră a avut loc în magazinul ei exclusiv Christian Dior.

– Cînd te-ai stabilit în Budapesta?

– Trăiesc de mulți ani în Budapesta. Am ajuns în Capitală cînd am avut 18 ani, dar efectiv stabilirea a urmat puțin mai tîrziu.

– Aici ți-ai continuat studiile?

– Am vrut să-mi urmez studiile aici în Budapesta, dar nu am avut succes la examenul de admitere.

Astfel a trebuit să-mi aflu singură norocul.

– Dacă știu bine, înainte de a lua legătura cu firma Dior ai avut deja un magazin de confecții.

– Da, e adevărat. La vîrsta de 28 de ani am înființat un magazin de confecții în centrul Budapestei. A fost un magazin foarte mic, a avut numai 16 m². Eu am făcut modelele rochiilor, pe care am reușit să le pun în producție în serie mică și să le vînd. Așa a început cariera mea aici în Capitală.

– Cînd ai început relațiile cu firma Dior?

– Mai înainte am avut legături numai cu firme mai mici. Cu zece ani în urmă am decis să încerc ceva nou, ceva ce încă nu există.

– Cum faceți aprovizionarea cu mărfuri pentru magazinul Dior din Ungaria?

– Toate hainele sînt alese de mine, și toate mărfurile din colecțiile Dior sînt aduse direct din Franța.

– Dacă cineva intră în magazin, găsește mai multe stiluri vestimentare. Personal care îți place mai mult?

– Mie îmi plac toate. La aprovizionare trebuie să luăm în considerare că, în zilele noastre, pentru o femeie modernă e necesar să aibă îmbrăcăminte potrivită ocaziei la care ea participă. Astfel, sîntem nevoiți să oferim cumpărătorilor noștri mai multe

stiluri, pentru toate ocaziile.

– Vorbești bine românește. Cum ai reușit să-ți păstrezi cunoștințele de limbă maternă?

– Am uitat mult, dar de cînd am legături cu firma Dior, mi-am dat seama că am mare noroc că știu și vorbesc limba română. Am și mulți cumpărători care vorbesc românește. Cel mai important este însă că am niște prietene, care vorbesc foarte bine românește. De exemplu, una dintre ele trăiește aici în Budapesta, dar s-a născut în București, și mă bucur că pot vorbi cu ea românește și astfel îmi păstrez limba mea maternă.

– Și vînzătoarele din magazin vorbesc românește?

– Din păcate românește nu, dar fiecare cunoaște

te limbi străine. De altfel, ele sînt un mare ajutor pentru mine, îmi cunosc chiar și gîndurile, fiindcă magazinul acesta solicită multă muncă și atenție.

– Ai timp să te reîntorci cîteodată în satul tău natal?

– Să fiu sinceră, nu prea am timp, cu toate că mi-ar plăcea să vin cît mai des acasă. Părinții mei trăiesc și azi în Micherechi, iar dacă mă gîndesc la ei și la satul meu natal simt în inimă o bucurie deosebită.

– Care sînt planurile tale pentru viitor?

– Omul întotdeauna face planuri și cu ajutorul lui Dumnezeu le și realizează. Bineînțeles, și eu am planuri pe viitor, dar la ora actuală pentru mine este cel mai important ca magazinul acesta să-și mențină nivelul actual.

Victoria Cozma

Din istoria literaturii române (3)

1	2	3	4		5	6	7	8	↓
9					10				
11				12					
	13		14					15	16
17		18				19	20		
21	22								
23			24			25		26	
27		28			29				
30				31			32		
↙									

ORIZONTAL: 1. Vestit cronicar și logofăt al Moldovei (1633–1691) 9. Primul om 10. Imensă întindere de apă 11. Punct în spațiu 12. Mergi peste ceva 13. Unealta... cuptorului 15. Nene – împărțit! 18. Rula – dar fără sfîrșit! 19. Rudă 21. Luminos, strălucitor 23. Cifre romane 24. Cine – e mut! 25. Instrument muzical 27. Porțiune a aparatului digestiv 29. Parte a corpului omenesc 30. Trei cîcini din epocă! 31. Răspuns afirmativ 32. Dezbrăcat – invers!

VERTICAL: 1. Plantă perenă 2. Ființă care reprezintă obiectul unui cult (ex.: zeu) 3. Legătură între două elemente 4. Ființă umană 5. Șatră 6. O-ce! 7. Uscat, lipsit de umezeală 8. Secretul 12. Matcă, tulpină 14. Găina tînără 16. Excepțional, superior 17. Un alt cronicar moldovean, mare spătar, apoi vornic (1590–1647) 20. ..., Mircea, filozof și scriitor român 22. Ia cu sine ceva 25. Pe-pe! 26. Carte valoroasă în jocul cu cărți 28. Uzat, stricat 29. Obiect din pînză 31. Conjuncție

- ah -

Patru sute de persoane vor să reprezinte românii

(Urmare din pag. a 5-a)

În județul Csongrád au funcționat pînă acum două autoguvernări, la Seghedin și la Cenadul Unguresc. Din această toamnă sînt șanse ca numărul acestora să crească la cinci, deoarece se vor ține alegeri și la Apátfalva, Macău și Nădlac.

JUDEȚUL CSONGRÁD

Apátfalva

Kovács Árpád	independent
Szécsi Ilona	independent
Dr. Takácsné Gladis Mária	indep.
Tirsin Ștefan Gheorghe	indep.
Vassné Molnár Edit	independent

Cenadul Unguresc

Árgyelán György	independent
Popa György	independent
Rotár László	independent
Szok György	independent
Túri Andrásné	independent

Macău

Greveletye János	independent
Rotár Uros	independent
Rotár Viorel	independent
Uglesity Vladimir	independent
Vadaszán Aurél	independent

Nădlac (Nagylak)

Kovacsik Károly Zoltánné	indep.
Szok István	independent
Tomesnet Margareta	independent

Seghedin

Bucin Mihaela	independent
Degovics Gáborné	independent
Kozma Mihály	independent
Petrusán György	independent
Dr. Pilihaci Horațiu Cristian	indep.

Deși la recensămîntul din anul trecut nimeni nu s-a declarat aici de naționalitate română, în localitatea Szendrőlád din județul Borsod-Abaúj-Zemplén o echipă anonimă inițiază alegerea unei autoguvernări românești.

JUDEȚUL BORSOD-ABAÚJ- ZEMPLÉN

Szendrőlád

Budai Szilveszter	independent
Horváth István	independent
Horváth Szilveszter	independent
Pusi András	independent
Szávuj József	independent
Id. Szávuj József	independent
Szávuly János	independent

Nici unul dintre cei șapte candidați din Szendrőlád nu este cunoscut în rîndul comunității române din Ungaria, precum nici următoarele persoane, care vor să ajungă în autoguvernările locale ca români:

Județul Borsod-Abaúj-Zemplén

Csobád

Magyar József	independent
Tamás Ferenc	independent

Hernádcséve

Mata András 'Dzsala'	independent
----------------------	-------------

Szendrőlád

Horváth Szilveszter	independent
Szávuj József	independent

Alegeri de primari

La alegerile de primari au pornit ca români 3 persoane: cei doi candidați din Micherechi (Teodor Martin și dr. Gheorghe Ruja) și candidatul din Veherd (Emeric Nagy). La Chitighaz candidează pentru acest post 4 persoane, toate fiind de origine română (Gheorghe Aurel Ardelean, Alexandru Finna, Gheorghe Guiaș și Florica Santău), dar nici unul nu pornește la alegeri ca român. Interesante nume de candidați mai găsim și la Salonta Nouă (Ujszalonta), comună vecină cu Micherechiul, unde au pornit ca primari independenți și două persoane cu nume românești: Ilie Alb (Alb Illés) și Tiberiu Iova (Iova Tibor). La Otlaca-Pustă concurează pentru postul de primar și profesorul Daniel Negrea, dar nu ca reprezentant român.

E. Iova

Duminica trecută, la 28 septembrie, la Micherechi a avut loc „Ziua Bătrînilor”. La manifestarea organizată de autoguvernarea locală, care a fost găzduită și de această dată de Căminul Cultural, locuitorii vîrstnici au fost cinstiți cu o masă festivă și cu un mic program artistic.

Programul de duminică trecută a fost deschis cu o poezie în limba română și alta în limba maghiară, interpretate de două eleve ale școlii generale. În continuare, dr. Gheorghe Ruja, primarul comunei i-a salutat pe cei prezenți în sală: pe oamenii care au îmbătrînit în comuna Micherechi, pe Prea Sfinția Sa Sofronie și pe preotul ortodox Ioan Bun, subliniind că Episcopul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria pentru a doua oară a onorat credincioșii vîrstnici cu prezența sa la acest eveniment. Primarul a accentuat că această serbare, începînd din 1991, în mod tradițional se ține în fiecare toamnă. „Sărbătoarea aceasta este un foarte bun prilej ca dumneavoastră să stați de vorbă unii cu alții și cu noi, cu conducătorii satului” – a mai subliniat Gheorghe Ruja. Printr-un moment de reculegere, primarul a evocat și amintirea celor trecuți din viață. După acesta, primul om

Ziua Bătrînilor la Micherechi

al satului a evaluat apreciat activitatea autoconducerii locale din ultimii 12 ani, respectiv s-a referit la investiții: grădinița, drumuri construite și asfaltate, clădirea renovată a școlii generale, parcul din fața bisericii, și la subvențiile cum ar fi cărțile gratuite ale școlarilor și eforturile făcute pentru reducerea șomajului din comună. Gheorghe Ruja a declarat că din anul viitor vîrstnicii din Micherechi vor putea lua în stăpînire noua Casă a bătrînilor. Pe lîngă rezumarea trecutului, primarul a reacționat la articolul mai nou apărut în cotidianul Békés Megyei Hírlap, care informează despre raportul Curții de Conturi care, conform articolului, a acuzat gospodărirea autoguvernării locale, apreciind ca responsabil în primul rînd primarul co-

munei. Gheorghe Ruja a afirmat că articolul respectiv este un tendențios „truc de campanie” și cele scrise sînt numai calomnii. Totodată a rugat asistența ca la alegerile din 20 octombrie nimeni să nu confunde competența cu dorința de putere. Primarul a mai declarat că este mîndru de originea lui micherecheană și de consătenii lui vîrstnici, care au contribuit mult la dezvoltarea comunei Micherechi.

„Ziua de azi este o mare bucurie, dar și o mare onoare. Bucurie că sîntem împreună, și onoare, pentru că am fost invitați ca să fim împreună” – a luat cuvîntul PS Sofronie. „Orice primar și orice consilier – a mai adăugat episcopul – sînt slujitorii comunității care îi alege.” Capul Bisericii Ortodoxe Române a felicitat

organizatorii acestei întîlniri, „pentru că oamenii cu părul alb merită de la noi tot”.

După aceea a urmat pe scenă un program folcloric: fetele echipei de dansuri populare „Gheorghe Nistor”, dansatorii școlii generale, tînărul interpret de cîntece populare Grigore Poiendan, și Ansamblul de Păstrare a Tradițiilor „Gheorghe Nistor”. În fine, a urmat masa comună a pensionarilor.

La Ziua Bătrînilor m-am întîlnit cu soții Martin, nana Florica și bace Teodor, care

niciodată n-au părăsit comuna Micherechi și își petrec anii de pensie în mare înțelegere tot aici în comună.

– În fiecare an participați la Ziua Bătrînilor?

Florica: Da, de cînd se organizează această serbare

pentru noi, pentru pensionari, luăm parte la ea.

Teodor: Totdeauna venim împreună.

– Cum v-a plăcut programul de azi?

Florica: A fost organizat foarte frumos. Mulțumim Prea Sfințitului Sofronie că a luat parte la sărbătoarea noastră. Ne-a plăcut foarte mult, dar dacă ar fi mai bună înțelegerea în satul nostru, asta ne-ar plăcea și mai mult!

– La ce vă gîndiți aici?

Florica: La lucrurile care vin. Adică aș dori ca alegerile să se desfășoare în bună înțelegere.

– Domnul primar a spus cîteva realizări care s-au făcut în ultimii 12 ani. Dumneavoastră, ca pensionari, simțiți că satul nostru se dezvoltă?

Florica: Da, într-adevăr se dezvoltă. Dar se dezvoltă prin munca oamenilor din Micherechi.

– Care sînt lucrurile cele mai importante care s-au făcut aici în comună în ultimii 12 ani?

Teodor: Grădinița, școala. Dar primarul n-a uitat nici de bătrîni, deci a făcut multe pentru Micherechi. Eu sînt mulțumit.

– Înseamnă că și în anul viitor o să participați la Ziua Bătrînilor?

Teodor: Dacă vom trăi, vom veni și în anul viitor.

Victoria Cozma

Doamnelor și domnilor, sunt cronicar, și mi este imposibil a nu fi indiscret – cu voia lui *conu* Gugumano, primarul Buharei.

– Dară ce are a-face primarul Buharei?

– Mă rog, dați-mi voi! despre dânsul am să vă vorbesc. El este nobilul meu erou pentru cronică de azi. Îmi pare rău că nu am darul lui Apolon, ca să-l cânt în versuri.

– *Conul* Gugumano, primarul Buharei, în versuri?

– Da! în versuri eroice. Nu râdeți. Adică, de ce nu! Să ne înțelegem: dacă dumnealui a ajuns să fie primar la Buhara, pentru ce nu s'ar găsi și un fecior al muselor ca să-l cânte în versuri? Nu mi s'ar părea răstăcirea a doua mai rea decât cea d'întâiu.

Conul Gugumano, prin urmare...

– Iar!...

– Iar și totdeauna. Ei, ce vreți! am și eu simpatiile și slăbiciunile mele... Mă rog, doamnelor și domnilor, lăsați-mă să încep cel puțin. Mă lăsați? Bine. Încep deci:

Conul Gugumano, în una din zilele trecute, a mers în calitate...

– Ce mai calitate!...

– Domnule, mă ntrerupi iar. *Quand arriverons-nous, si nous marchons ainsi?* vorba poetului. Și apoi, dumneata n'ai parte de cuvânt aici; dumneata ai antipatie vădită pentru *conu* Gugumano, fiindcă ești contribuabil la Buhara! Ei! și ce-a ieșit d'acolo? Ce-ți pasă dumitale de neomenia cu care onestul părinte al capitalei Turkestanului își tratează pe administrații lui? Și apoi chiar dacă ți-ar păsa dumitale de una ca asta, ce ne pasă nouă că-ți pasă dumitale?... Te rog, lasă-mă să-mi încep cronică.

Ziceam că *Conul* Gugumano este un... un...

Mi-am pierdut șirul!... Am început rău! Să încerc a începe din nou și mai bine, de se poate. Să vedem!

*

Se culcă despre ziuă sobosit d'atâta lucru, și se deșteptă a doua zi târziu, mahmur ca un bașibuzuc și ursuz ca un cazac. Se spală și se așează la dejun. Pe semne, l'o fi supărat vr'o purdălnică de masea, că trecu cu cinci li-

Ion Luca Caragiale CRONICA

tre fără una peste porția obicinuită; și mi se rădica dela masă făcând cu ochiul, din mahmur zefliu, și din ursuz chefliu, trandafiriu la obraz și cu barbișul câtând a gâlceavă.

și apa se alesese d'asupra.

– În fine, cafeaua. Două... trei picături de *vieux cognac* sunt indispensabili. Mâna primarului Buharei, tremurând de primul period al frigurilor de după dejun,

– A! *saperlote!* își zise strașnicul primar, legănându-se într'un fotoliu măreț.

– A! *saperlote! a, sapristi!* (că 'njură și mai și în franțuzește decât în limba lui). A, *crédieu!* ce dispus sunt! Unde dracul să mă duc eu să petrec câteva minute, ca să pot digera.

Feciorul intră cu cafea și licoruri și ntrerupe monologul lui *conu* Gugumano tocmai în partea cea mai caracteristică.

Conul Gugumano gustă un licor, și... i se pare apă goală. Cu toate astea, este dela Șapca! Mai înghite un păhăruț... Nu prea... dar, în fine, tot e ceva mai tăricel decât cel d'întâiu. Să vedem! un al treilea... și mai tare. Și așa, până la al șaselea, care seamănă a licor cum se cade.

– Pe-semne că se lăsase tăria la fundul clondirului,

greșește, și ca la 25 de dramuri – pe nesimțite – de *vieux cognac* umplură ceașca.

– A! *saperlote! a, sapristi!* repetă *conul* Gugumano. Ce nerod sunt! Unde dracul aș merge să petrec câteva minute, ca să diger!... Și rămâne pe gânduri.

Feciorul intră din nou ca să rădice serviciul.

– Cuconașule, zice feciorul umilit, aș îndrăzni a vă ruga...

– Îndrăznește, dobitocule! răspunde primarul Buharei.

– Am o nepoată în glasa doua la școala de fete din coloarea de ciadiriu de aici, și madama nu vrea să o treacă în glasa treia; zice că o s'o lase repedentă... Și v'ăș ruga, conașule...

– Bravo, măi! tu totdeauna ai avut mai mult cap ca mine!

– Sărut mâna, coconașule!

– Da, zise *conul* Gugumano cu un *laisser-aller* adevărat *gaillard* – ești mai deștept ca mine, dobitocule! Dar ce-i faci norocului? Eu, primar la primăria; tu, slugoiu la slugăria! Bine că mi-ai dat idea. Am să merg să vizitez esamenile școalelor de fete, începând de unde este nepoată-ta; am să petrec câteva minute, ca să diger. Să-mi puia caili.

*

Scena se petrece în una din clasele primare de fete din coloarea de ciadiriu în Buhara.

Profesoara face esamenile anuali în presința câtorva notabili ai mahalalei, părinții copilelor.

D'odată o trăsură coco-nească se oprește la poartă. Vine primarul Buharei să asiste la esamene. Toată lumea se scoală.

Conul Gugumano intră cu pălăria la o parte și cu țigara în gură, urmat de fecior. Frigurile de dupe dejun sunt în al doilea period. Primarul tremură din genunchi și merge să șearză, a l'américaine, călare d'andoasele pe un scaun, în timp ce picioarele și le nține pe un altul. Pălăria, pentru că nu și-o scoate, îi stă mereu pe cap. *Conul* Gugumano fumează, și, din când în când, aruncă în aer și câte o roată de fum, care merge să se spargă în nasul unuia din asistenți.

– Fă, fetico! zice primarul Buharei către copila care este în esamen, fata primului proprietar al mahalalei.

– Știi tu să-mi spui ce capitală are Tartaria noastră?

– Buhara, răspunde fata.

– Așa! Tocmai așa! – replică *conul* Gugumano, zâmbind și privind galiș (frigurile de dupe dejun intrau în al treilea period). – Tocmai așa! Buhara, unde sunt eu primar! Bravo ție! adică, nu! Bravo mie! Știi tu, fă fetico, că ești deșteaptă. Toată lumea e indignată. Pălăria șade mereu pe capul lui *conu* Gugumano, și dânsul trage din țigară ca un

șarpe, sughițând, câte odată... ca dupe masă.

– Mă rog, reia dânsul, unde este nepoata ăluia? – și arată pe fecior, care stă în picioare la ușă.

– Uite-o în fund, coco-nașule, zice feciorul. Vino, Marișo, de sărută mâna conașului.

Asistenții își mușcă buzele; fetele râd; profesoara schimbă fețe fețe, și Marișă, nepoata feciorului, iese din bancă și vine să mănjească cu nasul mâna primarului Buharei.

Conu Gugumano își scoate o gheată, se scarpină cu sete pe talpa piciorului, și exclamă:

– Dar mulți purici aveți pe aici!

Apoi se adresează cu bună voință către Marișă, care i-a sărutat mâna:

– Bine! să trăiești! Ei, fă! știi tu carte?

– Hihî, răspunde fata.

– Prea bine, bravo! Și pentru prima oară cinstind cu cuvântul pe profesoară, îi zice:

– *Madame*, să faci bine să treci pe fata asta cu premiu întâiu în clasa treia: este nepoata ăluia – și arată pe fecior.

Apoi, trăgându-și gheata și sughițând încă odată cu ton, își aruncă țigara aprinsă pe scânduri și ieși urmat de fecior.

*

Credeți că e un basmu? Credeți că sunt un mistificator, un farsor? Ziceți că nu se poate una ca asta? Și eu vă repet și vă jur că s'a putut. O făcu primarul nostru.

Și credem a nu putea termina mai bine această cronică, decât citând, la adresa *conului* Gugumano, primarul vestit al Buharei, cuvintele lui Byron:

Tu es passablement insolent, Bob Southey!

Mesdames et messieurs! Signore e signori! Doamnelor și Domnilor! Vedeți că încep cu scamatorii. Atențiune!

Mai zilele trecute, *conu* Gugumano (citii, ca Tatarii, Gugumanò), petrecu o noapte până aproape de ziuă cu condeiu în mână, vrând să facă socoteala banilor primăriei dela Buhara, câți n'au mai remas nici pe fundul lăzilor. Stete toată noaptea și nu putu măcar să nceapă.

(Apărut în Constituționalul, 1889, Nr. 34)

Din povestirile lui Vasile Gurzău

Uomu sărac

(Snoavă)

O fost odată on uom sărac, și dac-o fost uom sărac, iel așe ș-o cotate pîne, că mere în tăta zî la lucru. Și mere la domnie și mai dăparte. Și iel așe dă sărac o fost, că nici ceas n-o-avut. Și iel să teme că a întîrziie. Iel cînd s-o sculat, mere. Ș-odată iel s-o sculat și s-o dus. Da' iel n-o știut amu că dîn-ante dă mnează-noapte uă diminață îi. Numa că o fost noapte. Și s-o dus iel ș-o trecut pască on cîmp. Și cînd o ajuns iel acolo, o văzut năște fete, jucu așe înt-o roată. Da' iel n-o știut că cum să le deie bineață, „bună sara” uă „bună dimineața”. D-apu iel o zis că „Dumnezeo să vă sporească jocul!” Fetele o zis cătă bătrînu:

– Dumnezeo-ț sporească fărîna-n sac pînă ce a sta voarba-n tine!

Da' bătrîna acasă o mai avut o făcătură dă fărîna. Ș-așe că bătrîna o copt fărîna. Și dacă o copt, atunci o zis cătă bătrînu că s-o gătat fărîna! Și ce-a fi? Cum a fi?

Ș-apoi mere-n cămară și vede fărîna-n sac. Ș-apoi bătrîna, no că coace, coace. Ș-apoi dacă coace, iară scutură sacu, iară țîpă sacu aco- lo-n cămară.

– No – zîce –, s-o gătat fărîna! – c-amu o gîndit bătrîna că da' dacă ie o zmîntit.

No, ș-apu iară mere-n cămară, iară află fărîna-n sac. Atunci s-acată dă păr:

– Măi, omule – zîce – dă inde aduci tu fărîna asta?

– D-apoi – zîce – taci și coace!

– Ba nu! – zîce – tu nu știi dă inde ai adus fărîna asta! Ai furat, uă nu știi ce-ai făcut, – zîce – și io mă tem –, zîce.

– Nu te teme nimica, numa coace! – zîce.

D-apoi d-atunci iară coace muier, iară scutură sacu, iară țîpă, iară află acolo fărîna-n sac!

– Măi, uomule, da' spune-m! – zîce.

– Da' ce să spun? – zîce – Că io nu știu! – zîce.

– Bacă tu știi! – zîce – Ș-apu atunci – zîce – ce uom iești tu cu credința ta, dacă nu spui că dă inde ai adus fărîna – zîce – că nu te-oi spune cătă nime! – zîce.

– Hei, taci și coace! – zîce.

– Bacă n-oi tăce! – zîce. Și iară coace muier, iară scutură sacu, iară țîpă sacu-n cămară. Iară mere-n cămară, iară fărîna-n sac!

– Dă inde-i fărîna?

Ș-apoi tă' nu-i dă pace la uom, să tăt sfădește cu

bătrînu. D-apoi atunci bătrînu, dă la o vreme, i-o spus la bătrîna că o mărș iel atunci ș-atunci la domnie la lucru – zîce – apoi iel nu știe cum o fost. Numa – zîce – bag sama după traba asta că iera mnează-noapte. Ș-acolo or jucat milostivele. Ș-apoi n-o știut cum și deie bineață. Iel o dat bineață: „Dumnezeo vă sporească jocul!” Iele o dat răspuns că:

– Sporească-ț Dumnezeo fărîna-n sac pînă a sta voarba-n tine!

Au, da' bătrînu n-o vrut și spuie cătă nime, numa că baba nu i-o dat pace, ș-o fost musai și spuie! Ș-apoi baba o copt fărîna, și n-o mai fost fărîna-n sac! Atunci iară s-o tăt sfădit cu bătrînu, că dî ce i-o spus?

– D-apoi – zîce – că nu m-ai dat pace!

Amu n-o mai fost fărîna! Și dacă nu spune bătrînu, fărîna și astăz ar fi în sac!

Amu gata.

(După culegerea lui Samuil Domokos)

Din fabulele lui Esop*

Broaștele

Doauă broaște pășteu pă marjine unui lac care vara seca, dîpă ce broaștele, părăsindu-l, cotau alt lac. Odată, dîn întîmplare, aflasă o fîntînă adîncă. Atunci una dîntră iele zîsără:

– Hai să ne scoborîm în fîntîna asta.

Da' ceialaltă îi răspunsără:

– Și dacă a seca și fîntîna asta, cum om ieși dîn ie?

ÎNVĂȚĂTURA: Nime să nu să apuce să facă ceva îna- inte dă a să gîndi că cum a ieși dîn tăta treaba aceie.

Măgaru și vulpe

On măgar s-o îmbrăcat înt-o ptele dă leu și așe spărie dobitoacele dîn juru lui. Da' cînd o vrut s-o sperie și p-o vulpe, asta îi zîsîri:

– Io m-aș teme dă tine dacă nu te-aș fi auzît zbierînd ca on măgar.

ÎNVĂȚĂTURA: Așe și oamenii cei dă nimica: cînd vād că au puțină putere dă la cei mai mare, dăloc vreu să-i îngrozească pă tăt dîn juru lui, da' la cei dăștept n-au no- roc.

Pescarii

Năște pescari, ieșînd la pescuit, multă vreme s-or ustănit, dă' n-or prins nimica. Întîrstaț să gătau să margă acasă, cînd on meștișor mai mic, fiind alugat dă alți mai mare, o sărit în luntre pescarilor care, prinzîndu-l, s-or dus acasă voioși.

ÎNVĂȚĂTURA: Dă multe uări norocu aduce ceie ce pricepere și meșteșugu nu ne poate da.

*Esop, Aisopos, (c. 620–560, î.e.n.), fabulist grec, originar din Asia Mică.

Strigături dîn Micherechi

Joac-o, mă, pă Mărie,
n-aștepta și zică ie!
Că și zîci i-i rușine,
dac-o joco îi pare bine!

Zî măi, zî măi, hididiș,
arunce-te dracu-n Criș!
Și pă mine după tine,
și vād cum ne-a sta dă bine!

Joacă, mă, pă mîndra-n fund,
c-are casă și pămînt!
Da' pămîntu nu-i a lor,
că-i a datoriilor!

Mînce-o focu hide-de,
mîndru zîce-o coardă-n ie!
Coarda ce mai subfîre,
că zîce pă kedve me!

Glume cu moldovenii

– Lenuță, – zîce mama cătă fată-sa, – ie uită-te la pretena ta, Mărișca, ie-i măritată dă trii ani ș-amu și are trii prunci.

– Îi ușor dă ie – îi răspunde fata –, ie șede la trii pași dă cazarmă!

Nicușor îl întrebă pă moșu lui:

– Moșule, dîr ce ai dumnetale știu dă la nădraji la spate?

– Vreu s-o-nțarc pă baba dă la tăte! – îl lămurișără moșu.

Doi moldoveni tînări vorbăsc:

– Mărioară, mie mi da-juns să mă uit în uătii unei mu- ieri, și dăloc știu ce gîndește dăspră mine!

– Au-leu, măi Tudorică, atunci fîie tare greu treabă să-ț fie-n viață!

Am citit că...

Oamenii dă la orașe zîc cum că cînele-i cel mai bun preten a omului. Cei dă la sate să joară că preten mai bun dîcit calu n-are omu. Și io-s dă părere aceie că nu iese animal dă casă care să-m fie mai drag dîcit calu. Poate asta d-aceie o ajuns să fîie așe, dăuarece, încă dîn prunciie, atîte întîmplări și povestiri șoade am auzît dăspră cai – și dă la bătrîni satului, dă' și-n familie – dă nu-i dă mîrîrare că la noi dragoste față dă cal s-o păstrat dîn tată-n prunc, dîn jenerație-n jenerație. (Întă noi fîie spus, la sate cînele dă pă lîngă casă n-o avut pre mare cînte, fîie că ș-o făcut dătorie, fîie că nu pre. Nu zîc, cîinii buni dă pază a ciurdarilor, a pă- curarilor uă a purcarilor or fost mai cotaț oleacă, dă' nu în măsura în care amu-s „cînstîț”, dă pildă, dîn parte domnilor dă la orașe.)

Dîn păcate, lume caiilor o trecut. Amu d-abde mai afli o părete-doauă dă cai în cîte-on sat. Da' nici la orașe nu-i mai bună sîtuație, ceie ce nu-nsamă că n-au preț bun: on cal în carne, și bun și dă trăsură, sute dă mii dă forinț ajunje ș-amu, tumna așe cum o fost și pă vremuri, cînd doi cai mîndri o fost o avere pîntru plugaru dă rînd.

No, bogăt și dăstul că așe am ajuns să-m spun părere dăspră asta, dăuarece am în fața me on uișag dîn care, cu cîteva minute mai nainte, am citit pățaniie șercădanului Balogh Imre. Adecate: omu nost, și iel mare cupeț dă cai, o vîndut la on cupeț dîn Vest doi cai. Or făcut

contratu, cumpărătoru o dat și foglalău, o dus caii, numa că pă cînd ar fi trăbuit să plătească și cielaltă parte a prețului, cupețu dă la Vest o vînit la șercădan cu o adev- rință dă la doctor că or izidit caii, așe dară n-are dă gînd să plătească dătorie ce i-o mai rămas. Balogh Imre tare s-o mîniat la una ca asta, mai ales c-o știut bine cum că caii lui or fost sîndătoși, nici on sām dă boală nu s-o văzut pă ii, așe că numa cu mare îndoială s-o uitat la piporoașele ce le-o căpătat în loc dă bani. S-o uitat și s-o gîndit că uare ce s-o fi putut întîmpla cu caii lui? Adevărîntă-i pecetluită și suscrisă cum să cade, ce să facă amu?

Cupețu dă la Vest s-o dus acasă, Imre nost dăloc s-o dus la poliție, ș-o spus năcazu, și păstă cîteva clipe s-o aflat în mașina unui polițist, și hai(!) la Vest. Așe dă iute or mărș, dă or ajuns mai iute la casa cupețului dîcit gazda cāsî. Să bagă ii în curte, d-acolo drept în iștalău, în iștalău patru cai, întră care și cei doi duși dă la șercădan. Tăte s-or lîpezit în fața goștilor nătemaț: adevărîntă o fost răsăcută cu planu să-l înșele pă șercădan...

Că ce s-o-ntîmplat mai dăparte, nu știu, dăspră asta încă n-o scris nimica uișagu, dă' le-oi și io tăte, dîn fir în păr, că am io cunoscuț la Șercad, apu dacă or fi întărasante, vi le-oi povesti cîndva. Bine a fi așe?

Vă dorește sănătate cît mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Un egal și o victorie

Săcal-Földes 0-0. Săcal: Túri –Tarsoly, Túsz, Fűrj – Berke, Hegymegi, Buczi, Fülöp, Kassai – Csóra, Benedek, Papp. Rezerve: Júrő în locul lui Berke (min. 10), Naja în locul lui Papp (min. 50), Szép în locul lui Hegymegi (min. 80). Antrenor: Túri Barna.

În sezonul trecut, clubul din Săcal a avut multe probleme cu jucătorii. Deși aveau 28 de jucători legitimați, uneori nu aveau nici măcar jucători de rezervă la meciurile în deplasare. În ciuda faptului că în timpul verii antrenorul și câțiva jucători de bază au discutat cu coechipierii, la începutul sezonului de toamnă abia 20 de băieți s-au aliniat la antrenamente. La meciuri se mai adună suficienți, dar la antrenamente, participarea este nemulțumitoare. Înainte de meciul de la sfârșitul săptămânii trecute, calificativul echipei a fost: 8, 1, -, 1, 3 puncte.

În prima jumătate de oră, jocul a fost dominat de oaspeții. Apoi, în minutul 30 Hegymegi a dat o lovitură de la 13 metri care a zguduit bara, iar cu cinci minute mai târziu, Buczi a în-

cercat o nouă lovitură la poartă, pe care, la fel, a ratat-o. În minutul 49, arbitrul nu le-a dat gazdelor o lovitură de la 11 m, în schimb, în minutul 51 a dat o oaspeților, care nu au reușit să marcheze, căci portarul Túri a apărut poarta de lovitură puternică a lui Hegyi. În minutul

85m fotbalistii din Săcal au lansat iarăși un atac bine organizat, dar lovitură lui Júrő a fost parată cu bravură de portarul oaspeților.

Túri Barna: „În prima parte, oaspeții au condus jocul, dar din minutul 30 noi am preluat jocul și am avut mai multe ocazii în fața porții adversarului. Păcat că nu ne-am folosit de aceste ocazii, căci am rata câștigarea jocului împotriva unei echipe bune.”

Crîstor-Aletea 4-3 (2-2). Crîstor: Cserhádi – Rózsa, Berényi, Boldogh, Zimbrán, Balla, Erdei, Szabó, Ruja, Kóra, Zsoldos. Rezerve: Szarka, Molnár. Antrenor: Cserhádi István.

Aletea: Pataki – Sarkadi, Popuța, Lakatos, Gyulai, Nagy, Donnert, Puskás, Bíró. Kapocsán, Lénárt. Rezerve: Rádai. Antrenor: Kiss Tibor.

Jocul de simbătă a fost așteptat atât de suporterii, cât și de cele două echipe cu multă nerăbdare. Pînă la ora aceea, crîstoreni au avut 11 puncte, pe cînd aletenii au avut numai 8 puncte. Deci în caz de victorie a aletenilor (ceea ce n-ar fi fost imposibil), cele două echipe și-ar fi schimbat locul din clasament.

Cînd am ajuns pe arena comunei, mi s-a părut că am ajuns la un meci din prima divizie (sau cel puțin de o categorie de vîrf). O galerie numeroasă cu suporterii antrenate, entuziaști, „înarmați” cu tobe și trîmbițe. Jucătorii au ieșit în echipament negru-galben, precum negru-galben au fost și

numeroasele drapele fluturate de suporterii. În aceste condiții ne puteam aștepta la o competiție încordată, într-o atmosferă încinsă. Mi-a trecut prin minte, ce bine ar fi, dacă meciurile din prima divizie s-ar desfășura în atmosferă la fel de entuziastă, dacă suporterii ar fi la fel de înfocați ca cei din Crîstor și dacă și jucătorii ar lupta cu tot atîta îndrăgire ca fotbalistii de aici! Probabil atunci și stadioanele ar fi pline, iar fotbalul țării ar fi la înălțime...

Revenind la jocul nostru: toți fotbalistii au jucat cu elan de la primul pînă la ultimul minut al partidei, ambele porți au fost atacate de nenumărate ori, atît portarii, cît și atacanții și-au fă-

cut datoria după cea mai bună știință. Kapocsán a deschis scorul cu o lovitură de la 13 m (min. 7, 0-1), care a fost egalat prin lovitură de la 11 m a lui Kóra (min. 16, 1-1). Imediat, peste 2 minute, Donnert a schimbat iarăși scorul în favoarea aletenilor (min.18, 1-2). La cîteva minute, arbitrul Rácz Attila a acordat gazdelor o lovitură de la 11 m, marcată de Kóra în plasa adversarilor (min. 24, 2-2).

În repriza a doua, „recolta” a continuat prin cel de-al doilea gol marcat de Kóra (min.55, 3-2). La acest scor s-a părut că oaspeții au cam pierdut din elan. Prin urmare, gazdele au continuat atacul, cînd Molnár a înscris și ultimul, cel de-al patrulea gol al gazdelor (min. 76, 4-2). Ultimul minut a mai rezervat oaspeților o lovitură de la 11 m, executată de Lakatos, care însă a ratat și ultima șansă.

Cserhádi István: „Jucătorii au luptat mult pentru această victorie, iar așa cum v-ați putut convinge, au și meritat victoria de azi.”

Kiss Tibor: „Atmosfera de azi este de neuitat. Totuși aș aprecia că gazdele au fost mai buni numai cu o lovitură de la 11 metri.”

Golgheterul meciului: Kóra, cu 3 goluri.

Au mai jucat bine: Berényi, Szabó, Molnár, Popuța, Lakatos, Donnert, Gyulai. **MIC**

Formula-1

Iarăși Barrichello

Piloții de la Ferrari au continuat șirul victoriilor și pe pista de la Indianapolis (SUA). Competiția nu avusese importanță prea mare, căci fruntea clasamentului (locul 1 și 2) s-a decis încă la cursa anterioară. Dacă din acest punct de vedere competiția nu a prezentat nici o încordare, a fost totuși interesant de urmărit, cîți piloți vor porni la start, ce echipă va putea aduna puncte, și cîte puncte.

Dar cursa de la Indianapolis a rezervat cîteva noutăți: transmisia a oferit cîteva soluții tehnice noi, imaginile au fost transmise prin mai multe pozi-

ții de cameră, pe micile ecrane a apărut numărul rundelor, viteza motoarelor.

Întrecerea pentru locul 1 s-a repurtat între cei doi piloți de la Ferrari. Deși M. Schumacher a condus tot timpul, în ultima rundă Barrichello a reușit să-l depășească, „revanșîndu-se” pentru situația de acum cîteva săptămîni la cursa din Austria. Deci, clasamentul după cursa de la Indianapolis:

1. R. Barrichello
2. M. Schumacher
3. D. Coulthard
4. I. P. Montoya
5. J. Trulli
6. J. Villeneuve

Munteanu a cîștigat pe terenul lui Miriuță

Doar doi români au jucat simbătă în etapa a șaptea a campionatului Germaniei, și ei au fost adversari, în partida dintre Energie Cottbus și Vf Wolfsburg: Vasile Miriuță și Dorinel Munteanu. Miriuță a jucat în toate cele 90 de minute, în timp ce Munteanu a jucat doar un sfert de oră, iar acesta din urmă a avut satisfacția victoriei, „lupii” impunîndu-se prin golul marcat de Marici. Laurențiu Reghecampf a fost doar rezervă la Cottbus, la fel ca și Ioanel Ganea la Vf Stuttgart, echipă care a pierdut la limită duelul cu Hamburger SV. Campioa-

na Bayern München a suferit prima înfrîngere în acest campionat, pe terenul lui Bayer Leverkusen, „farmaciștii” evoluînd în inferioritate numerică din minutul 37. Bayern rămîne pe primul loc, cu 16 puncte. Rezultate înregistrate: Energie Cottbus-VfL Wolfsburg 0-1, TSV 1860 München-Hertha Berlin 1-0, Hamburger SV-VfB Stuttgart 3-2, Arminia Bielefeld-Schalke 04 2-1, Hansa Rostock-Hanovra 96 1-2, Bayer Leverkusen-Bayern München 2-1, Borussia Dortmund-Borussia Mönchengladbach 1-0.

Un fotbalist cu inima la dreapta

Unul dintre jucătorii de perspectivă ai Farului, Iancu Papazicu, în vîrstă de 19 ani, se remarcă printr-o anatomie ciudată. Nu este vorba de ceva la vedere, ci despre faptul că inima fotbalistului este situată în partea dreaptă, iar ficatul, în stînga. Despre acest lucru, Papazicu a aflat abia în urmă cu trei ani. Respectivul anomalii nu îl împiedică să practice fotbalul la cel mai înalt nivel, după cum au relevat con-

troalele medicale efectuate, el spunînd că nu are nici o problemă atunci cînd face efort.

Șt. C.

Următoarele meciuri

5 octombrie, sîmbătă	
Bătania-Magyarbánhgyes	15.00
Pocel-Săcal	14.00
Földes-Jaca	14.00

6 octombrie, duminică	
Giula-Orosháza	15.00
Vásárosnamény-Leta Mare	15.00
Șercad-Micherechi	15.00
Aletea-Csanádapáca	15.00
Chitighaz-Leucuszhaz	15.00

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB II.	
Giula-Seghedin	1-0
Campionatul NB III.	
Leta Mare-Hajdúnánás	0-0
Campionatul județean, Bichiș, div. I.	
Gádos-Bătania	3-3
Micherechi-Körösladány	3-1
Campionatul județean, Bichiș, div. II.	
Crîstor-Aletea	4-3
Campionatul județean, div. III.	
Dombegyháza-Chitighaz	5-0
Leucuszhaz-Pusztaföldvár	3-2
Campionatul județean, Bihor, div. III.	
Săcal-Földes	0-0
Kismarja-Pocel	2-1
Jaca: Zi liberă.	

ROMÂNIA

Luni 7 octombrie

6.00 Bună dimineața, România! 8.55 Avanspremieră 9.00 Surprize, surprize... (R) 9.55 România 1... și strada (R) 10.00 Surprize, surprize (R) 10.50 România 1... și strada (R) 10.55 Surprize, surprize (R) 11.30 Bravo, Bravissimo (R) 12.30 Descurcă-te singur! (R) 13.00 Jurnalul de prinz 13.25 Avanspremieră 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro Patria 15.00 Cronica 16.30 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 17.50 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Iartă-mă! 20.00 Serial. Om bogat, om sărac 21.00 În pas cu vremea 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Memorialul durerii (R) 0.15 Iartă-mă (R) 1.15 Jurnal (R) 2.05 Profesioniști (R) 3.05 În pas cu vremea (R) 4.05 Ora G (R) 5.05 Tezaur folcloric (R).

Mărti 8 octombrie

6.00 Bună dimineața, România! 9.10 Avanspremieră 9.15 Serial. (R) Om bogat, om sărac 10.15 Iartă-mă! (R) 11.15 Teleenciclopedia (R) 12.15 Serial (R) 13.00 Jurnalul de prinz 13.25 Avanspremieră 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III. 15.00 Cronica 16.00 Corect! (R) 16.05 Serial. Așa e viața 16.50 Știri 16.55 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 17.50 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Merlin II. 20.00 România 1... și strada 20.05 Film. Merlin II. 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Cu ochii-n 4 23.00 Jurnal Internațional Herald Tribune 23.55 Vector III. 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film. (R) 3.00 România 1... și strada (R) 3.05 Film (R) 3.55 Vitrina lui Leo (R) 4.50 Seară bună (R).

Miercuri 9 octombrie

6.00 Bună dimineața, România! 9.10 Avanspremieră 9.15 Seară bună! (R) 10.20 Vitrina lui Leo (R) 11.10 Desene animate 11.20 Serial (R) 12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prinz 13.25 Avanspremieră 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 15.00 Panorama 16.00 Corect! 16.05 Serial. Așa e viața 16.50 Avanspremieră 16.55 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 17.50 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Merlin III. 20.00 România 1... și strada 20.05 Film. Merlin 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturna artelor 23.30 Marele Jazz 0.30 Puncte cardinale (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film (R) 3.00 România 1... și strada 3.05 Film. Merlin IV. 3.55 Vitrina lui Leo (R) 4.45 Desene animate 4.50 Seară bună! (R).

Joi 10 octombrie

6.00 Bună dimineața, România! 9.10 Avanspremieră 9.15 Seară bună! (R) 10.20 Vitrina lui Leo (R) 11.10 Desene animate 11.20 Serial (R) 12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prinz 13.25 Avanspremieră 13.30 Documentar 14.15 Eveniment 15.00 Convietauri 15.30 Panorama 16.00 Corect! 16.55 Serial. Așa e viața 16.50 Știri 16.55 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 17.50 Desene animate 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Încurcături în Paradis I. 20.00 România 1 și... strada 20.5 Film. Încurcături în Paradis II. 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Interes general 23.30 Eveniment (R) 0.15 Documentar (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film. Brigada specială 3.30 Descurcă-te singur! (R) 4.00 Vitrina lui Leo (R) 4.50 Seară bună! (R).

Vineri 11 octombrie

6.00 Bună dimineața, România! 9.10 Avanspremieră 9.15 Seară bună! (R) 10.20 Vitrina lui Leo (R) 11.10 Desene animate 11.20 Serial (R) 12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prinz 13.25 Avanspremieră 13.30 Drepturile omului 14.30 Tribuna partidelor parlamentare (R) 15.00 Convietauri 16.00 Corect! (R) 16.05 Serial. Așa e viața 16.50 Știri 16.55 Conferința de presă 17.40 România politică 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Ploaia de stele 20.00 România 1... și strada 20.05 Ploaia de stele 21.05 Serial. Criminaliști 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Film. Fight Club 0.30 Jurnal (R) 1.20 Avanspremieră 1.25 Curat Caragiale! Parol! (R) 1.30 Serial (R) 2.20 Ploaia de stele 3.20 România 1... și strada (R) 3.25 Ploaia de stele (R) 4.25 Cu ochii-n 4 (R) 4.55 Corect! (R) 5.00 Vitrina lui Leo (R).

Sâmbătă 12 octombrie

6.00 Formula 1. Marele Premiu al Japoniei 7.00 Desene animate 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Design – armonie în contur 10.00 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prinz 13.10 Film serial. Fantaghiro 14.00 Formula 1. 15.00 Festivalul Internațional al Cîntecului pentru Copii 16.30 Ora G 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnal 18.50 Fotbal: România – Norvegia 21.00 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Surprize, surprize... 23.00 România 1... și strada 23.05 Surprize, surprize... 0.05 Ora G (R) 0.30 Spectacolul lumii 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Design (R) 2.25 Descurcă-te singur! (R) 2.55 Auto Club (R) 3.25 Debut 50 plus (R) 4.25 Istorie polemică (R) 5.10 O vedetă populară (R).

Duminică 13 octombrie

6.00 Universul credinței 7.30 Formula 1. 9.30 Repere sacre 10.30 Descurcă-te singur! 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Ultima ediție 13.00 Jurnalul de prinz 13.10 Avanspremieră 13.15 Formula 1. 15.15 România 1 și... strada 15.20 Deștept și bogat 16.20 Bravo, Bravissimo! 17.00 România 1 și... strada 17.05 Bravo, Bravissimo! 18.00 Jurnal 18.50 Agenda Europeană 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Evita 21.20 Zona publicitară 21.50 Jurnalul de noapte 22.05 Minutul 91 23.30 Jurnal 0.35 România 1 și... strada (R) 0.40 Jurnal (R) 1.35 Avanspremieră 1.40 Curat Caragiale! Parol! (R) 1.45 Ultima ediție (R) 2.45 Bravo, Bravissimo! (R) 3.25 România 1 și... strada (R) 3.30 Bravo, Bravissimo! (R) 4.25 Puncte cardinale (R) 4.55 Teleenciclopedia (R).

TVR

Luni 7 octombrie

6.00 Știri 6.05 Serial (R). Hawkeye 6.45 Bărbai, la cratiță! (R) 8.15 Alea cu Ghimpi 8.30 Ferma (R) 9.30 Primul pas 10.25 Cronici votive (R) 11.00 Serial. Drumul spre Avonlea 11.45 Știri 11.50 Planeta singuratică (R) 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Răscruci 15.30 Eco-magazin 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Știri 16.35 E dreptul tău 17.05 Serial (R). Digimon 17.30 Desene animate (R) 18.05 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Noutăți de pe Pământ 20.00 Știri 20.05 Serial. Locuință pentru doi 20.35 Sport plus 21.35 Teatrul. Aranca 22.35 Știri 22.40 E dreptul tău (R) 23.05 Poesis 23.15 Serial (R). Câței meseriași 23.40 Comedie mută (R) 0.05 Documentar (R) 1.05 Serial (R). Orfanii 1.50 Televiziunea, dragostea mea! (R) 2.50 Film (R). Camera scorpionului 4.25 Serial (R). Drumul spre Avonlea 5.15 TVM Mesager.

Mărti 8 octombrie

6.00 Știri 6.05 Desene animate (R) 7.00 Arca lui Noe 7.30 Serial. Tribul 8.00 E dreptul tău (R) 8.30 Serial (R). Locuință pentru doi 9.00 Diminețile unui bărbat cuminte 10.20 Medalion de interpret (R) 10.50 Serial. Drumul spre Avonlea 11.40 Știri 11.45 Veni, Video, Vici! 12.00 Lumea lui Chiț-Chiț (R) 11.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Afaceri la cheie 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Știri 16.35 E dreptul tău 17.05 Serial (R). Digimon 17.30 Desene animate 18.05 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.55 Știri 20.00 Serial. Locuință pentru doi 20.30 Film. Înghițitorul de săbii 22.15 Remix 23.15 Știri 23.20 E dreptul tău (R) 23.45 Poesis 23.50 Documentar 0.45 Alea cu Ghimpi 1.00 Serial (R). Orfanii 1.45 Serial (R). Tribul 2.10 Afaceri la cheie (R) 2.40 Film (R). Înghițitorul de săbii 4.25 Serial (R). Drumul spre Avonlea 5.15 TVM Mesager.

Miercuri 9 octombrie

6.00 Știri 6.05 Desene animate (R) 7.00 Arta apărării (R) 7.30 Serial. Tribul 8.00 E dreptul tău (R) 8.30 Serial (R). Locuință pentru doi 9.00 Diminețile unui bărbat cuminte 10.20 Tradiții (R) 10.50 Serial. Drumul spre Avonlea 11.40 Știri 11.45 Veni, Video, Vici! 12.00 Prietenii lui Piticoț (R) 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 14.50 Atlas (R) 15.30 Călătorind prin țară 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Știri 16.35 E dreptul tău 17.00 Documentar (R) 17.35 Desene animate 18.10 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.55 Știri 20.00 Serial. Locuință pentru doi 20.30 Film. Călăuza sufletelor 22.05 Fețe 22.10 Cauza și defectul 23.15 Știri 23.20 E dreptul tău (R) 23.45 Poesis 23.50 Documentar (R) 0.45 Alea cu Ghimpi 1.00 Veni, Video, Vici! (R) 1.15 Serial (R). Tribul 2.25 Insolit (R) 2.50 Film (R). Călăuza sufletelor 4.25 Serial (R). Drumul spre Avonlea 5.15 TVM Mesager.

Joi 10 octombrie

6.00 Știri 6.05 Desene animate (R) 7.00 Paradisul de lângă noi (R) 7.30 Serial. Tribul 8.00 E dreptul tău (R) 8.30 Serial (R). Locuință pentru doi 9.00 Diminețile unui bărbat cuminte 10.20 Afaceri la cheie (R) 10.50 Serial. Drumul spre Avonlea 11.40 Știri 11.45 Cauza și defectul (R) 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Toți, împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Puls 2002 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Știri 16.35 E dreptul tău 17.05 Călător în Orient 17.40 Desene animate 18.10 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.55 Știri 20.00 Serial. Locuință pentru doi 20.30 Film. Martor tăcut (I) 22.15 Din coasta Evei 23.15 Știri 23.20 E dreptul tău 23.45 Poesis 23.50 Documentar (R) 0.45 Veni, Video, Vici! 1.00 Serial. Orfanii 1.45 Serial (R). Tribul 2.15 Călătorind prin țară (R) 2.45 Film (R) Martor tăcut 4.25 Serial (R). Drumul spre Avonlea 5.15 TVM Mesager

Vineri 11 octombrie

6.00 Știri 6.05 Desene animate 7.00 Eco-magazin (R) 7.30 Serial. Tribul 8.00 E dreptul tău (R) 8.30 Serial (R). Locuință pentru doi 9.00 Diminețile unui bărbat cuminte 10.20 Puls 2002 (R) 10.50 Serial. Drumul spre Avonlea 11.40 Știri 11.45 Din coasta Evei (R) 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Televiziunea, Dragostea mea! 15.10 Oprirea obligatorie 15.30 Camera de gardă 16.00 Gimnastica 18.30 Televiziunea 18.45 Fotbal: România–Portugalia 21.00 Cinematograful de artă: Kika 22.50 Știri 23.00 Film. Împotriva sorții 0.35 Remix (R) 1.35 Calatră în Orient (R) 2.05 Gimnastica (R) 4.25 Serial (R). Drumul spre Avonlea 5.15 TVM Mesager.

Sâmbătă 12 octombrie

6.00 Poesis 6.06 Desene animate (R) 7.00 Camera de gardă (R) 7.30 Arta apărării 8.05 Răscruci (R) 8.35 Sport plus (R) 9.35 Serial. Digimon 10.00 Lumea lui Chiț-Chiț 10.45 Serial. În direct 11.5 Arca lui Noe 11.45 Insolit 12.10 Planeta singuratică 13.00 Știri 13.05 Bărbai, la cratiță! 14.35 Acum este Maxima! 14.40 Fețe 14.45 Atlas 15.15 Serial. Hawkeye 16.00 Gimnastica 18.00 Serial. Aventurile lui Chuck Finn 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.00 Serial. Viața fără mânuși 19.55 Știri 20.00 Film. Sfirșit de secol 21.40 Serial. Ce nemaipomenit 22.10 Concert. Duran Duran 23.00 Știri 23.10 Film (R). Împotriva sorții 0.45 Serial (R). Aventurile lui Chuck Finn 1.20 Serial (R). Un bărbat de succes 1.45 Serial (R). Ce nemaipomenit 2.15 Serial (R). Viață fără mânuși 3.10 Cinematograful de artă (R). Kika 5.00 Serial (R). În direct 5.25 TVM Mesager.

Duminică 13 octombrie

6.00 Serial (R). Hawkeye 6.40 Veni, Video, Vici! 7.00 Atlas (R) 7.30 Tradiții 8.05 Cronici votive 8.35 Ferma 9.35 Serial. Digimon 10.00 Prietenii lui Piticoț 10.45 Serial. În direct 11.15 Paradisul de lângă noi 11.45 Alea cu Ghimpi 12.00 Gimnastica 15.00 Acum este... Maxima! 15.10 Comedie mută 15.30 Veni, Video, Vici! 15.45 Serial. Hawkeye 16.30 Portrete în acvaforte 17.00 Știri 17.15 Serial. Aventurile lui Chuck Finn 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.05 Serial. Captiv în viitor 19.55 Știri 20.00 Post scriptum „Callatis – 2002” 21.00 Film. Ce nemaipomenit 21.30 Serial. Împuscături pe Broadway 23.05 Știri 23.10 Gimnastica (R) 0.50 Serial (R). În înaltul cerului 1.35 Serial (R). Un bărbat de succes 2.00 Serial (R). Ce nemaipomenit 2.30 Serial (R). Captiv în viitor 3.20 Film (R). Sfirșit de secol 5.00 Serial (R). În direct 5.25 TVM Mesager.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

7 OCTOMBRIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

8 OCTOMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

9 OCTOMBRIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

10 OCTOMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

11 OCTOMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul Virstnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

12 OCTOMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.30: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

13 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undeale occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

9 octombrie 2002 (m1 ora 14.30)

Reluare: 12 octombrie 2002 (m2 ora 11.10)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:

Emisiunea în limba română se va ocupa în exclusivitate cu alegerile autoguvernărilor locale și de minoritate. Conform planurilor colectivului redacțional se va prezenta situația controversată de la Budapesta, unde peste 200 de candidați luptă pentru locurile în autoguvernările românești. O bună parte a acestor persoane însă nu au nici o legătură cu românii din Ungaria. În reportaj se va declara președintele Societății Culturale a Românilor din Budapesta, organizație pe listele căreia figurează exclusiv români din Ungaria. La Michereci, pentru funcția de primar au pornit la alegeri doi candidați români. Redacția a oferit posibilitatea pentru amîndoi să-și expună programul electoral. Realizator: **Aurel Becan**

PROGRAMUL TVR TIMISOARA

Interval orar 17.00-19.00, pe frecvența TVR2

Luni, 7 octombrie 2002

17.00–17.30 Teleaudiința 17.30–18.00 EVAntai (Magazin pentru femei) 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Mărti, 8 octombrie 2002

17.00–17.15 Banatica (emisiune în limba germană) 17.15–17.30 Lumea în mișcare 17.30–18.00 Spații subiective 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Miercuri, 9 octombrie 2002

17.00–17.15 Banatica (emisiune în limba maghiară) 17.15–17.30 Muzică populară 17.30–18.00 Rural XXI 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Joi, 10 octombrie 2002

17.00–17.15 Banatica (emisiune în limba sârbă) 17.15–17.30 Lumea în mișcare 17.30–18.00 Lege pentru toți 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale .

Vineri, 11 octombrie 2002

17.00–17.30 Pe fază 17.30–18.00 Clubul de vineri 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 12 octombrie 2002

17.00–17.45 în prelungiri (emisiune sportivă) 17.45–18.00 Muzică populară 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Duminică, 13 octombrie 2002

17.00–17.30 Locuri cu povești 17.30–18.00 Hoinăreli cu Timi 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Știri regionale.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24
pe 756 kHz

Internet: www.rrr.ro

e-mail: ro@rrr.ro

Tel./fax: 00401-3142118

FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

http://www.rve.net

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

ARTA BRÂNCOVENEASCĂ RENAȘTEREA ROMÂNEASCĂ

Mogoșoaia

Cei 26 de ani de cîrmuire a marelui domnitor *Constantin Brâncoveanu* (1688-1714) au constituit ani de propășire economică și înflorire a artei feudale din Țara Românească de la sfîrșitul secolului XVII. Denumirea de artă brâncovenească se trage de la nu-

că acest curent s-a impus în toate domeniile artistice, trebuie precizat că totuși arhitectura timpului păstrează cele mai marcante elemente în acest sens. În arhitectură se impune un puternic *program rezidențial*, alcătuit dintr-un ansamblu în care locuința propriu-zisă

obicei aceste ansambluri, din care făcea parte în mod obligatoriu și o biserică, un paraclis, o mică mănăstire.

Din acest model domnesc s-a dezvoltat un întreg curent arhitectonic, după modelul căruia și-au construit apoi conacele și membrii familiilor domnești, marea boierime și în acest stil s-au construit mănăstiri și, mai târziu, clădiri publice.

MOGOȘOAIA

În satul aflat la 15 km nord-vest de București s-a construit, în 1698, Palatul Mogoșoaia, în mijlocul unui parc, în care se află și un pitoresc lac. Palatul a fost construit de Constantin Brâncoveanu pentru fiul său. Destinul tragic al familiei a făcut ca palatul să nu fie locuit niciodată de familia Brâncoveneștilor, domnitorul și cei patru fii ai săi fiind decapitați la Constantinopol în anul 1714. În

anul 1860 palatul a intrat în posesia familiei Bibescu. Deși palatul are și anumite elemente artistice specifice renașterii italiene, Palatul Mogoșoaia reprezintă totuși esența artei brâncovenești, trăsăturile specifice ale acestui stil. În parcul palatului se află biserica Sf. Gheorghe, ctitoria lui domnitorul Brâncoveanu, sfințită în 1688, care, la fel, este un model tipic al artei brâncovenești.

Din 1957 palatul a devenit casa de odihnă a Uniunii Scriitorilor din România.

MĂNĂSTIREA SÂMBĂTA

Dintre complexele arhitecturale bisericești în stil brâncovenesc, Mănăstirea

va fi cel mai puternic bastion al Ortodoxiei în Țara Făgărașului. Complexul a fost distrus în anul 1785.

CASA BĂNIEI DIN CRAIOVA

Numită de craioveni și casa divanului, Casa Băniei este cea mai veche clădire publică a orașului, datînd încă din 1699, construită pe locul unei clădiri și mai vechi, clădită în secolul XV de *Barbu Craioveanu*. Casa Băniei, așa cum poate fi admirată și azi, a fost construită de Constantin Brâncoveanu drept reședință a banilor craioveni. Clădirea are două nivele. Încăperile de la parter au bolți de cărămidă, iar camerele de la etaj au cerdac cu coloane și arcade bogat împo-

Interiorul Palatului Mogoșoaia

mele domnitorului, care prin mecenatul său a contribuit la făurirea unui climat favorabil dezvoltării tuturor artelor. Caracterul acestui stil artistic poate fi urmărit în toate genurile artistice ale timpului, de la arhitectură la argintărie, pînă la broderie laică și bisericască. Artă aceasta împletește elemente de structură și decor intrate încă de mult în tradiția artistică din Țara Românească, încheiate într-o viziune unitară încă pe vremea domnitorului *Matei Basarab* (1632-1654), cărora li s-au adăugat elemente ale renașterii târzii și chiar ale barocului, venite prin intermediul zonelor apropiate, din Transilvania și Dalmația.

Dacă mai sus am afirmat

reprezintă elementul dominant. Fațadele lungi ale clădirilor sînt marcate prin foișoare și logii. Intrările sînt ocrotite de pridvoare cu arcade sprijinite pe coloane de piatră, cu decor amplu. Pivnițele boltite au calote mari, care le dau aspect monumental. Încăperile de locuit sînt acoperite cu bolți cu penetrații. Decorul bogat sculptat constă din coloane simple sau torsate, cu capitelluri neocorintice, balustrade traforate, cadre de uși, console cu însemne heraldice, cu steme și motive specifice. Aceste trăsături sînt completate de reliefuri fine, de stucatură policromă, deseori cu motive orientale, alături de pictură figurativă. Grădina în stil occidental completează de

Sâmbăta de Sus

Sâmbăta este cea mai reprezentativă. Ea a fost construită la Sâmbăta de Sus, în apropiere de Făgăraș încă în secolul al XVI-lea. În anul 1654 satul și moșia au intrat în stăpînirea lui *Preda Brâncoveanu*, care a construit aici, pe valea Sîmbetei, o bisericuță. Mai târziu, în 1696, domnitorul Constantin Brâncoveanu zidește aici o mănăstire din piatră, care

dobite, marcînd stilul artei brâncovenești. Nu în mod întîmplător: clădirea a fost lucrată de către meșterii arhitecți ai domnitorului, în stilul care-i poartă numele.

De-a lungul istoriei, clădirea a fost reședința băniei, locuință particulară a episcopului, localul primei școli din oraș, apoi tribuna, gimnaziu, și, în sfîrșit muzeu.

E. I.

Craiova

FOAIA
românească

4 OCTOMBRIE 2002

www.foaia.hu

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Pătaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției afiș personal, cit și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2002: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămînalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.